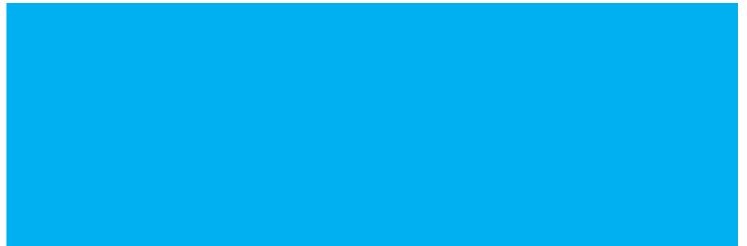

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ПЕРУЩИЦА ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г. ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Въведение:

I.	Въведение	2
II.	Методика – описание на общите условия за изпълнение на ПИРО 2021-2027	3
III.	Национален контекст през 2022 година	5
IV.	Анализ на промените в социално-икономическите условия на община Перушица.....	9
V.	Бюджет на община Перушица за 2022	27
VI.	Постигнат напредък по изпълнение на целите и приоритетите на ПИРО 2021-2027	30
VII.	Действия предприети от община Перушица с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнение на ПИРО 2021-2027	48
1.	Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ПИРО, като и мерки за преодоляване на тези проблеми	48
2.	Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ПИРО.....	49
3.	Мерки за постигане на необходимото съответствие на ПИРО на секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпили промени	49
4.	Мерки за прилагане принципа на партньорство	50
VIII.	Изпълнение на проекти допринасящи за постигане на целите и приоритетите на ПИРО и на областната стратегия за развитие	50
IX.	Заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението	54

I. Въведение

Планът за интегрирано развитие (ПИРО) на община Перушица за периода 2021-2027 е разработен и приет с **Решение на Общински съвет №64**, взето с Протокол №8 от 29.07.2021 г. В своята същност, ПИРО представлява документ за стратегическо планиране. Той предлага обща рамка и последователност от действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие.

В настоящия програмен период (2021-2027) планът обединява, в рамките на един стратегически документ. ПИРО определя:

средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на община Перушица и връзката ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие.

Документът е разработен в съответствие със:

- Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)
- Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“
- Програма за развитие: България 2030
- Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022
- Актуализирана национална концепция за пространствено развитие 2013-2025
- Национален план за възстановяване и устойчивост на Р България
- Интегрирана териториална стратегия за развитие (ИТСП) на Южен централен регион за периода 2021-2027

Изпълнението на ПИРО се отчита с помощта на данните от създадената система за неговото наблюдение и оценка и годишните доклади за наблюдение изпълнението му, които се изготвят. Кметът на общината носи отговорността за тяхното представяне за одобрение пред Общински съвет съгласно Закона за изменение и допълнение на Закона за регионалното развитие.

Настоящият **Годишен доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО** обхваща следният период: **01.01.2022 – 31.12.2022 година**. Съдържа информация относно:

1. Общите условия за изпълнение на ПИРО и промените в социално-икономическите условия в общината;
2. Постигнатият напредък по изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
3. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие, в т. ч.:
 - мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на община Перушица през 2022 г., както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие;
 - мерките за постигане необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
 - мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране.
5. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

За целите на конкретния доклад са използвани следните информационни източници:

II. Методика – описание на общите условия за изпълнение на ПИРО 2021-2027

Наблюдението и оценката на изпълнението на ПИРО се извършва с цел постигане по-голяма ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, ресурсно осигуряване и съответно управление.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027, плановете подлежат на наблюдение и оценка. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за развитието на местно и регионално ниво. Наблюдението на ПИРО се извършва в съответствие с разпоредбите на Правилника за прилагане на закона за регионално развитие (ППЗРР).

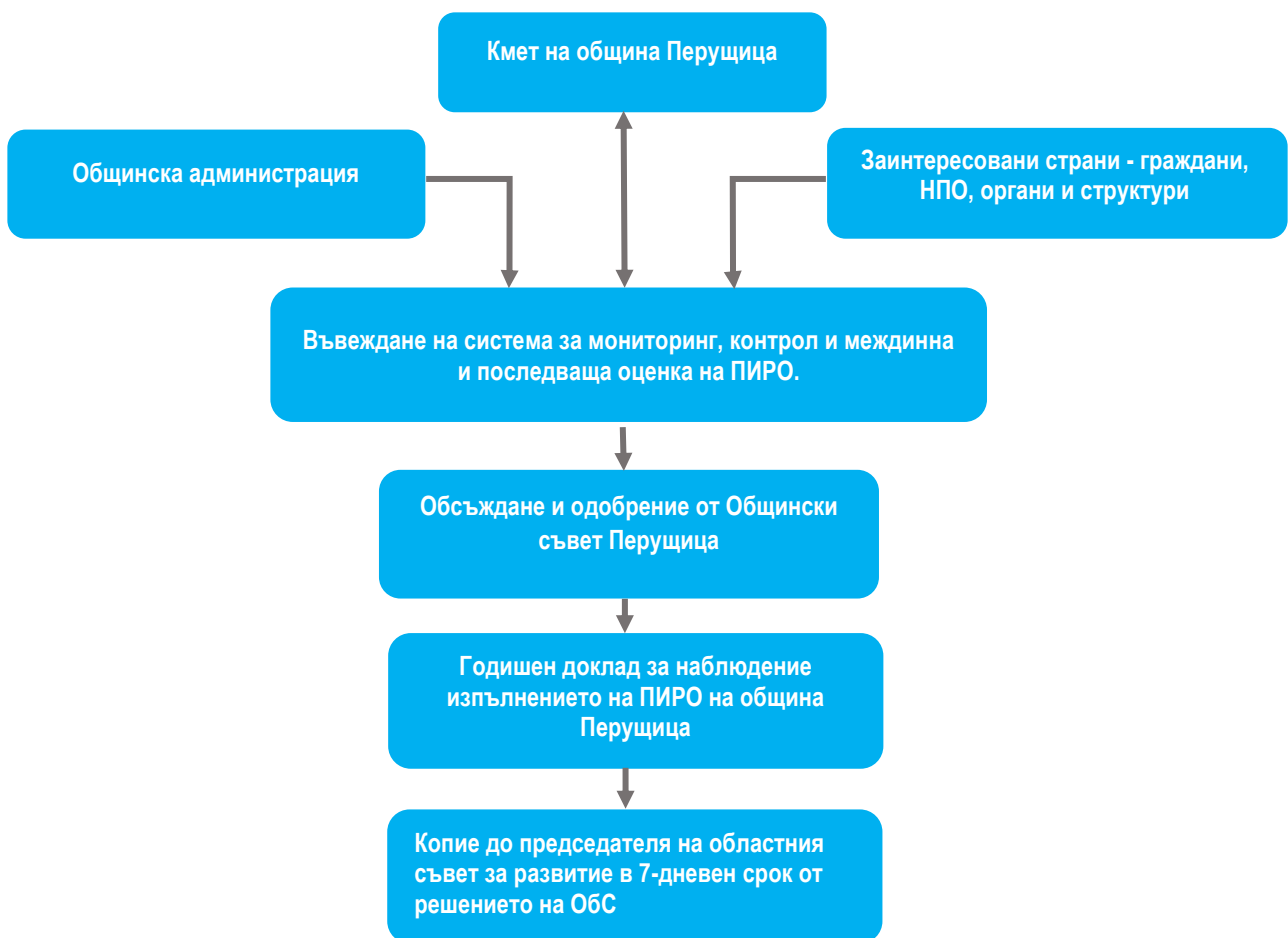
Изготвянето на Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на ПИРО, отчита продукти, резултати и въздействия, вследствие предприетите мерки и реализираните дейности и проекти през **2022 година**, съответстващи и изцяло съобразени със заложените приоритети.

Изградената система за наблюдение и оценка включва различни форми и начини за събиране на информация, индикатори за наблюдение, отговорните органи и организацията на работата по наблюдение и оценка, както и системата за осигуряване на информация и публичност. Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Наблюдението и оценката на ПИРО се извършва съгласно система от индикатори. Използват се два вида индикатори – за продукт (наблюдение и оценка изпълнението на определените приоритети/мерки за развитие) и резултат (отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период).

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е общинският съвет. Кметът на общината организира наблюдението и изпълнението на ПИРО чрез създаване на **годишен доклад** за всяка година от действието на плана.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. Изготвянето на годишния доклад се основава на получените и предоставени официални данни от структурните звена на община Перушица, касаещи резултатите от изпълнението на мерките и степента на достигане на целите заложи в ПИРО.

Графика 1: Процедура по изпълнение на ПИРО на община Перушица;

III. Национален контекст през 2022 година

Преди да анализираме социално-икономическите промени, настъпили в общината през отчетния период, е редно да представим някои фактори и аспекти на национално ниво, които несъмнено са оказали влияние върху община Перущица.

Слаб икономически растеж, породен от макроикономическата обстановка, COVID-19 пандемията и войната в Украйна¹

През изминалата 2022 г., икономиката на еврозоната се е сблъскала с редица предизвикателства, включително икономическото възстановяване от пандемията, по-високите енергийни разходи, ограниченията в предлагането и ценовия натиск, породени от войната на Русия в Украйна.

Прекъсванията в доставките в резултат от COVID-19 пандемията са допринесли за повишаването на инфлацията в глобален мащаб. Това е намерило отражение и в България. Въпреки повторното отваряне на икономиките и повишеното производство, подновените блокирания и недостиг на междинни суровини – от химикали до микрочипове, е довело до забавяне възстановяването на производството в Европа. Цените на основните потребителски стоки са се повишили значително, тъй като сроковете за доставка са достигнали рекордно високи стойности, предизвиквайки дебат за инфлацията и курса на паричната политика в много държави, включително България.

Започнатата от Русия война в Украйна също е оказала влияние върху България през 2022 година, увеличавайки инфлацията и предизвиквайки по-бавен икономически растеж в страната. Войната е променила (и продължава да променя към 2023) драстично сектора на енергетиката. От една страна, държавите от Европейския съюз през 2022 г. намалиха руските доставки, а от друга - руските компании се принудиха да търсят нови пазари. България е регистрирала и силен поток от украински бежанци през 2022 година, като много от тях са напуснали вече държавата.

Годината беше белязана и от тежка енергийна криза, белязана от високите цени на енергията, спирането на доставките от Газпром и намирането на смислени алтернативи. Купуването на природен газ месец за месец се оказва скъпо и само показва нуждата от дългосрочни доставки. Интерконекторът с Гърция се оказва спасителният пояс в кризисния момент. Към края на 2022 г. цената на природния газ започна да спада. Газът продължава да има второстепенна роля в национални енергиен микс, който е доминиран от ядрено и въглищно електричество, което се произвежда на ниска цена и се изнася в съседни държави.

Инфлационният натиск от цените на енергията и храните е смекчен от няколко временни схеми за подкрепа, като тавана на цените на електричество, субсидии за гориво и намаляване данъците за газ и хляб. Въпреки това, мерките за енергийна подкрепа, които са прилагани през 2022 година не са били достатъчно целенасочени.

Последствията от пандемията и руската агресия са оказали своя ефект за повишаване инфлацията чрез допълнително увеличаване цените на енергията, храните и доставката на други материали и стоки. Това, съвсем естествено, е довело до повишена несигурност сред гражданите и бизнеса и

¹ Икономически профил на България, Резюме на икономическата прогноза (ноември 2022 г.), ОИСР, Достъпно на: <https://www.oecd.org/economy/bulgaria-economic-snapshot/>.

редуциране на частното потребление. Затрудненията във възстановяването от пандемията на ключови търговски партньори са оказали влияние върху растежа в страната.

[Проблеми с приемането на Националния плана за възстановяване и развитие и забавяне на новите оперативни програми²](#)

За преодоляване последиците от COVID-19 пандемията, в ЕС се създава инструментът „Следващо поколение ЕС“, който е с общ ресурс от над 800 млрд. евро. Инструментът цели да подпомогне възстановяването от икономическите и социалните щети, причинени от пандемията, както и да ускори зелената и цифрова трансформация на европейските икономики за постигане на устойчив дългосрочен растеж.

Националният план за възстановяване и устойчивост на България представлява стратегически документ, включващ комплекс от реформи и инвестиции в най-ключовите сектори. Планът съдържа 58 проекта за инвестиции и 48 реформи в четири основни стълба - „Иновативна България“, „Зелена България“, „Свързана България“ и „Справедлива България“. Общото финансиране на инвестициите, включени в Плана, е над 20 млрд. лв., от които над 13 млрд. лв. са осигурени по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ).

За съжаление, и през отчетната 2022 г., планът за възстановяване не беше успешно приет, което ще забави изпълнението му драстично. Последната, шеста, версия на Плана е представена на шести април 2022 година.

Оперативна програма "Развитие на регионите" (ОПРР) е най-голямата инфраструктурна програма за страната в периода 2021 - 2027. Под предишните ѝ имена от 2007 г. това е и програмата, по която общините получиха огромни средства за финансиране на инфраструктурни проекти. ОПРР бе окончателно одобрена едва през декември 2022г. Забавяне е имало и при останалите ОП.

[Политическа криза, липса на редовно правителство и непроведени структурни реформи](#)

България влезе в поредица от парламентарни избори и паралелна серия служебни правителства. Последните парламентарни избори бяха проведени през октомври 2022 г. след гласуваният вот на недоверие към Правителството на Кирил Петков. След провеждането им, политическите сили не успяха да съставят Правителство, което доведе до насрочването на дата за нови вече пети по ред избори за парламент в рамките на две години. Липсата на редовно Правителство продължава да осуетява инициативата и изпълнението на ключови управленски реформи. Основен принос за тежката политическа ситуация има задълбочаващото се политическо разделение в Парламента и извън него.

Далечно изглежда присъединяването на страната към Шенгенското пространство и приемането на еврото. Нещо повече, укрепването на процеса по сближаване на страната с Европейския съюз изисква провеждане и задълбочаване определени структурни реформи, свързани с насърчаване и засилване инвестициите в инфраструктура и цифровизация, намаляване на административните тежести, включително подобрения на рамката за несъстоятелността, засилване на усилията за борба с корупцията и увеличаване на конкуренцията. За съжаление, политическата блокада е продължила и през 2022 година.

² https://ime.bg/bg/articles/economic_d/

По данни от Министерството на Финансите ³страната регистрира следния напредък по ключови икономически и финансови индикатори:

БВП

През третото тримесечие растежът на brutния вътрешен продукт (БВП) се е забавил в следствие на отрицателен принос на промяната на запасите и по-слаб растеж на публичното потребление. През четвъртото тримесечие на отчетната 2022 БВП нараства с 2.1% спрямо същото тримесечие на предходната година и е 0.5% спрямо третото тримесечие на 2022 г. Въпреки забавянето в растежа на реалния разполагаем доход, потреблението на домакинствата се е увеличило.

Растежът на износа на стоки и услуги също се е ускорил, а нетния износ е имал положителен принос към БВП. От друга страна, спадът на инвестициите в основен капитал е продължил и през 2022, но с по-бавни темпове. Увеличили са се инвестициите в машини и оборудване. С най-голяма стойност към brutната добавена стойност (БДС) в промишленото производство, следвано от услугите, конкретно държавното управление и професионални и административни дейности. БДС в строителството е намаляло през 2022 г.

Кратка Бизнес Статистика

През октомври 2022 г. растежът на краткосрочните индикатори се е забавил. При промишленото производство забавянето се дължи на спад в сектор производство и разпределение електрическа топлоенергия и газ. Регистрирано е силно нарастване в преработващата промишленост, което се дължи на производството на метално изделия, напитки, части за автомобили и други. Растежът на оборота в промишлеността се е свил до 34%, като по-отчетливо е било свиването при оборота на вътрешния пазар на енергийни продукти. Индексът на строителната продукция се е повишил. Отчетен е и растеж при търговията на дребно. Регистрирано е подобрение на бизнес климата през ноември, в т.ч. оценките за текущо и бъдещо бизнес състояние на предприятията във всички сектори.

Пазар на труда

Недостигът на работна ръка е значителен. Нивото на безработица остава ниско, а отбелязаният растеж на реалните заплати е нараснал с по-малки темпове в резултат на високите номинални увеличения на заплатите и регулираните цени на енергията. Броят на регистрираните безработни (153 944 души) към края на 2022 г. е 2.1% по-малък от този през 2021 г. През четвъртото тримесечие на 2022 г. се е проявила характерната сезонна динамика на показателя, наблюдавана през годините преди пандемията от COVID-19. Нивото на работни места – извън програмите за заетост, през декември 2022 г. е било много ниско.

В края на 2022 г. обявяваните свободни работни места е било малко и към момента е трудно да се прецени дали това е инцидентно явление или начало на тенденция, която да е изпреварващ сигнал за намаляло търсене на труд на първичния трудов пазар.

Инфлация

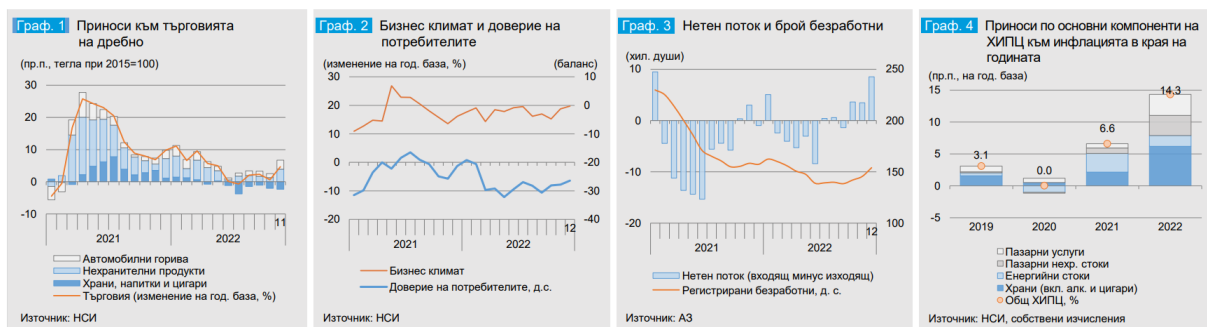
През декември 2022 г. месечната инфлация според хармонизирания индекс на потребителски цени (ХИПЦ) е 0.8%. Цените на услугите са се повишили и са имали най-голям принос за растежа

³ Българската икономика. Месечен обзор. Използвани са данни към 16 януари 2023 г. Министерство на Финансите на Република България.

на общия индекс спрямо предходния месец. Постъпването е основно резултат от сезонното повишение преди празниците в цените на пакетни почивки и настанявания (10.1%), както и билетите за международни полети (средно с 45.2%).

При нехранителните стоки – поскъпване е имало при стоките с недълготраен характер, с принос най-вече от по-високите цени на фармацевтични продукти. Храните и безалкохолните напитки са поскъпнали с по-бавен темп, но поскъпването на основните хранителни продукти продължава. През месец декември е отчетено поевтиняване на енергийните стоки, формирано най-вече от пониските цени на транспортните горива през месеца (5,8%), докато природния газ за домакинства е поскъпнал с 14.9% във връзка с утвърдената от КЕВР по-висока цена за декември 2022 г.

Според ХИПЦ средногодишната инфлация за 2022 г. е 13.0%, като годишният темп на инфлация към края на годината е бил 14.3%. Базисната инфлация (без енергийни стоки и непреработени храни от общия индекс) е продължила да нараства до 13.9%, в резултат на вторичните ефекти от поскъпването на енергията и храните, нарастването на разходите за труд и голямото повишение в цените на стоките от внос. Ускорение в поскъпването е имало, както при услугите, така и при неенергийните нехранителни стоки.

Външен сектор

През октомври 2022 г. дефицитът по текущата сметка се е увеличил до 177.1 млн. евро от 24.3 млн. евро през октомври 2021 г. Влошаването се дължи на разширяването на търговския дефицит от 257.9 млн. евро до текущото ниво от 571.6 млн. евро. Растежът на износа на стоки (с 36%) е в резултат основно на износа към страни членки на ЕС, докато изпреварващия се ръст на вноса (с 42.5%) е бил подкрепен най-вече от трети страни. Износът на услуги нараства с 8.4%, а вносът с 15.1%, но като цяло балансът при услугите е останал непроменен спрямо 2021 г.

За периода януари-октомври 2022 г., излишъкът по текущата сметка е бил равен на този за същия период на предходната година, като размер от БВП. Брутният външен дълг е нараснал, като през октомври 2022 г. възлиза на 53.2% от прогнозния БВП. Дългът на всички институционални сектори е намалял като дял от БВП, с изключение на Банковия сектор.

Финансов сектор

Кредитът за частния сектор е ускорил нарастването си през ноември 2022 г., отчитайки годишен растеж от 13.5%. По-високият темп на частния кредит се дължи на по-бързото нарастване както на кредитите за нефинансови предприятия, така и на тези за домакинствата. Фирмените кредити са се увеличили с 11.1% на годишна база. Кредитите за домакинства също са имали по-висок темп на растеж през 2022 г. Към края на годината, потребителските кредити също са се увеличили, а жилищните са запазили темпа си от предходния месец. Все пак, жилищните кредити са имали по-голям принос за месечното увеличение на кредитите за домакинства.

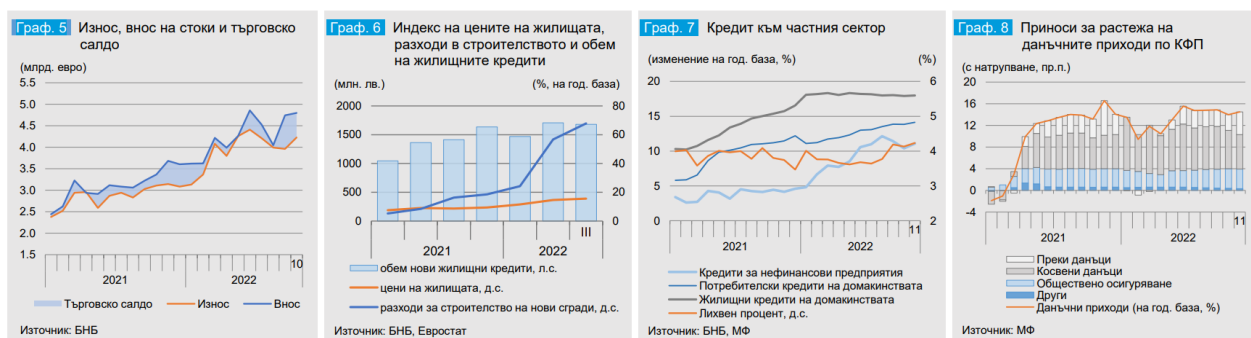
Годишният растеж на цените на жилищата се е ускорил до 15.6% през третото тримесечие на 2022 г., като основен принос за това е имало поскъпването на съществуващите жилищни имоти. Още, темпът на растеж на разходите за строителство на нови жилища е продължил да се ускорява до 67.8% на годишна база, основни движен от разходите за строителни материали. Най-сериозно се усеща в София.

Фискален сектор

Към ноември 2022 г. балансът по Консолидираната фискална програма бе отрицателен в размер на 0.2% от прогнозния БВП. Нарастването на приходите и помощите (18.2%) бе изпреварено от растежа на общите разходи (20.6%).

Повишението на приходите, в голяма степен, се е дължало най-вече на данъчните приходи и в по-малка степен – на неданъчните. Сред данъчните приходи, основен принос са имали косвените данъци, като водещи са били приходите от ДДС, които са се увеличили с 60.2%. Постъпленията от преки данъци също са се повишили, от които от корпоративни данъци – с 35%. Има нарастване и при приходите от социално и здравноосигурителни вноски, основно резултат от покачването на заплатите и на максималния осигурителен доход. През ноември, в съответствие с програмата за компенсиране на небитови клиенти на електроенергия, е продължило прехвърляне на целеви вноски от държавните енергийни компании в бюджета. Програмата е в изпълнение от юли и за пет месечния период от фирмите към Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ са прехвърлени около 3 млрд. лв., след което средствата са използват за покриване на разходи за потребена електроенергия. Съответно, водещ принос за нарастване на общите фискални разходи и през ноември са имали изплатените субсидии. Социалните разходи (с повишение от 13%), следвани от плащания за издръжка (26.4%) и персонал (10%) и капиталовите разходи (31.2%) също са подкрепили увеличението.

Размерът на държавния дълг към края на ноември е бил 22.8% от прогнозния БВП, практически без промяна в сравнение с предходния месец. Това съотношение е по-ниско спрямо 2021 г., въпреки по-високото ниво на дълга, като отразява по-бързото нарастване на номиналния БВП.

IV. Анализ на промените в социално-икономическите условия на община Перуцица

Обща характеристика на община Перуцица

Община Перуцица е разположена в южна България, и по-точно в централните части на Южен Централен район и в югозападната част на Пловдивска област. Тя е сред най-малките в страната

административни единици от този тип (48,7 кв. км). Общината включва само едно населено място – град Перушица. Граничи с общините Кричим, Стамболийски и Родопи.

Отводнява се от река Въча, както и от река Перушенска в десния водосбор на река Въча (приток на Марица). Северната част на територията традиционно се усвоява в обработваеми земи и трайни насаждения. Родопските склонове са заети от широколистни гори и пасища.

По-голямата част от територията на общината е заета от земеделски земи (57,6%). Около една трета от територията представляват горски територии. Основно място в живота и поминъка на Перушица заемат лозарството и производството на вино. Общината има природо-климатични условия за развитие на овощарство и зеленчукопроизводство.

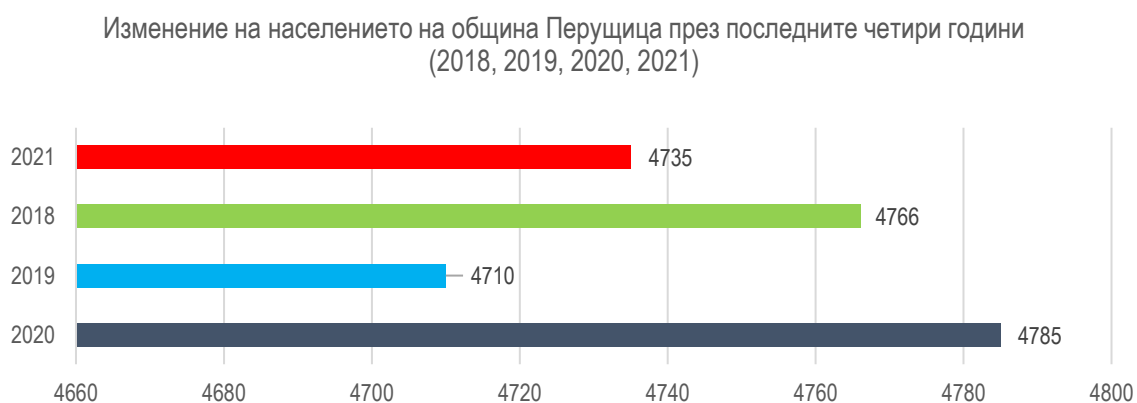
Площта, обхваната от населени места, урбанизирани територии, транспорт и инфраструктура е 9% от територията на общината, което я прави една от най-слабо урбанизираните територии в областта. Съгласно класификация на общините по степен на урбанизация, община Перушица принадлежи към слабо урбанизираните периферни общини заедно с още 7 общини от областта.

Община Перушица, както и всички останали малки общини, се обезлюдяват с бързи темпове, имат преобладаващо застаряващо население, което води и до ограничен капацитет за развитие. Съгласно европейската методика за определяне на градско селска типология те следва да бъдат наречени “селски” общини („rural“).

Община Перушица има богата история. Разкрити са археологически ценности в района, които показват богато културно наследство, оставено е от траки, римляни, византийци, славяни, българи и други. Предполага се, че днешната Перушица е наследник на античното селище - Драговец. Община Перушица е богата на исторически паметници и находки.

Брой на населението

По последни данни от НСИ, към 2021 г. населението на община Перушица е 4735 жители, с 350 човека по-малко от предходната 2020 година. Разпределението по пол остава равномерно – 51% жени и 49% мъже. Изменението на населението в Перушица спрямо 2018, 2019 и 2020 година е показано по-долу:

Броят на населението остава по-нисък от регистрирания през 2010 г (5149 д.). Обяснимо, всички жители живеят в град Перушица.

Естествено и механично движение

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение. По последни данни от НСИ, през 2021 година

естественият прираст в община Перушица продължава да бъде отрицателен. Таблицата, по-долу, показва, че броят на смъртните случаи завишава броя на ражданията и през 2021 г.

Живородени			Умрели			Естествен прираст		
ВСИЧКО	МОМЧЕТА	МОМИЧЕТА	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
54	28	26	105	66	39	-51	-38	-13

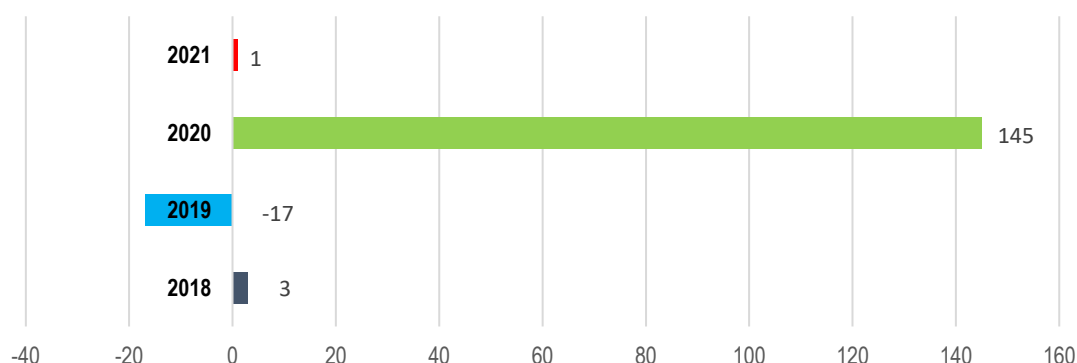
Част от тези резултати, особено по отношение на високата смъртност, все още могат да бъдат обяснени с настъпването и последиците от COVID-19 пандемията.

По-долу е представен коефициентът на естественото движение на населението през последните четири години.

2018	2019	2020	2021
-35	-70	-39	-51

Коефициентът на механичен прираст на населението също се измерва в промили (‰). Показва промяната на броя на населението (за всеки 1000 души) в следствие на разликата в броя на заселилите се и напусналите дадена територия лица. По последни данни от НСИ, коефициентът на механичен прираст през 2021 г. е 1‰, като броят на заселилите се е почти равен на изселените. Общият брой на заселили се е 76 души, като от тях 35 са мъже, а 41 – жени. По-долу представяме изменението на фактора през последните три години:

Механичен прираст в община Перушица през последните четири години - 2018, 2019, 2020 и 2021 г.

Разликата в механичния прираст за 2021 година спрямо 2020 може да се обясни с отшумяването на COVID-19 пандемията и отварянето на външните, а и вътрешни граници. Голяма част от хората, които са се прибрали по родните си места временно се връщат към големите областни градове. Възможна инициатива, която може да облагодетелства общината и нейното развитие е да се проучи профила на ново заселилите се жители.

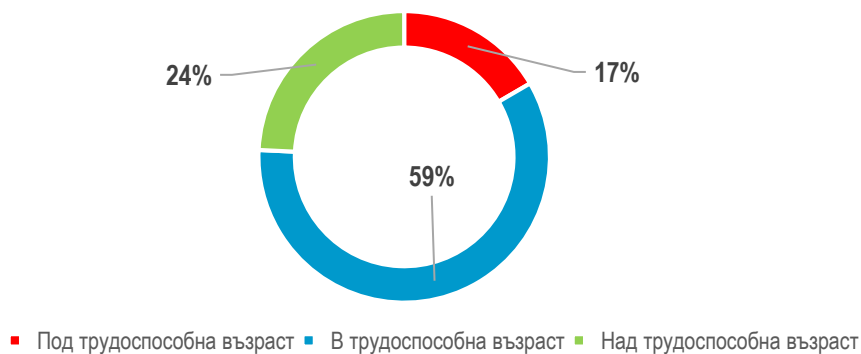
През 2021 година по-голям брой жени са се заселили на територията на общината. Що се касае до естествения прираст – броят на родените момчета надвишава броя на родените момичета, но и броят на смъртните случаи при мъже през 2021 г. е по-голям от този при жените.

Възрастова структура

По последни данни от НСИ, възрастовата структура през 2021 година запазва същото ниво си от 2020 година. Мнозинството от жителите на общината са в трудоспособна възраст – 2811 души. Съвсем очаквано, с оглед нарастващите тенденции на застаряващо население, на второ място се

подреждат хората в над трудоспособна възраст – 1140 души. Едва 784 души в общината са лицата в под трудоспособна възраст през 2021 г.

Процентно разпределение на населението в, под и над трудоспособна възраст в община Перушица за 2021 г.

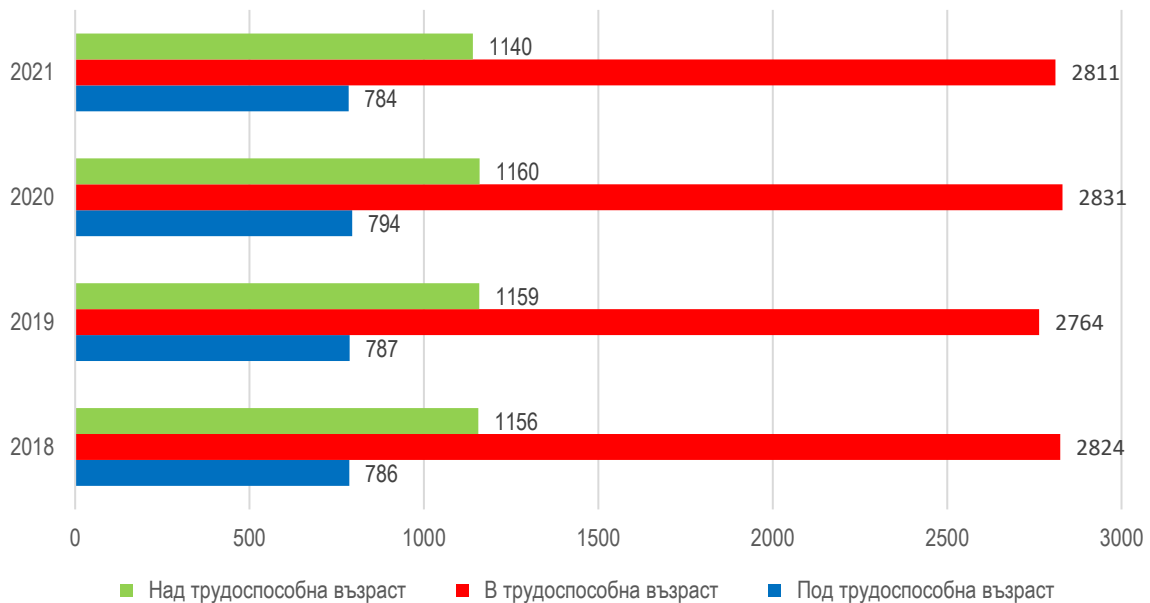
Таблицата по-долу представя брой жители в трите категории за 2021 година по полов признак:

	Перушица	Град	
	Всичко	Мъже	Жени
Под трудоспособна възраст	784	401	383
В трудоспособна възраст	2811	1503	1308
Над трудоспособна възраст	1140	419	721

По-голяма част от хората в трудоспособна възраст в общината са мъже, а жените преобладават в над трудоспособна възраст.

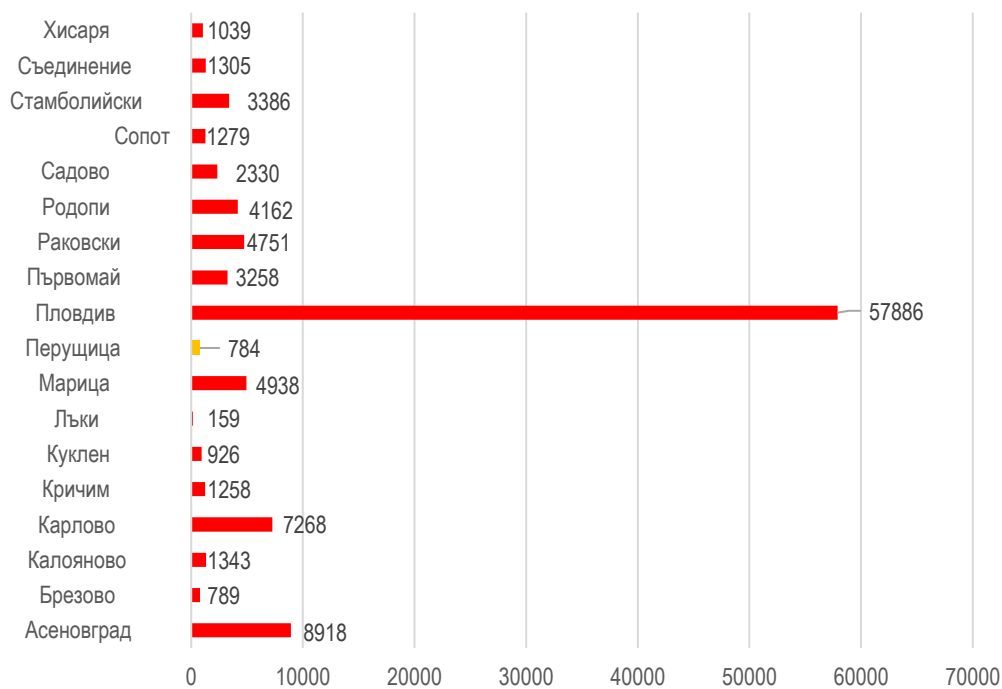
През 2021 година има спад в броя жители в трудоспособна възраст спрямо 2020 г., както и в броя жители в над и под трудоспособна възраст.

Изменение във възрастовата структура на населението на община Перушица през последните три години - 2018, 2019, 2020 и 2021

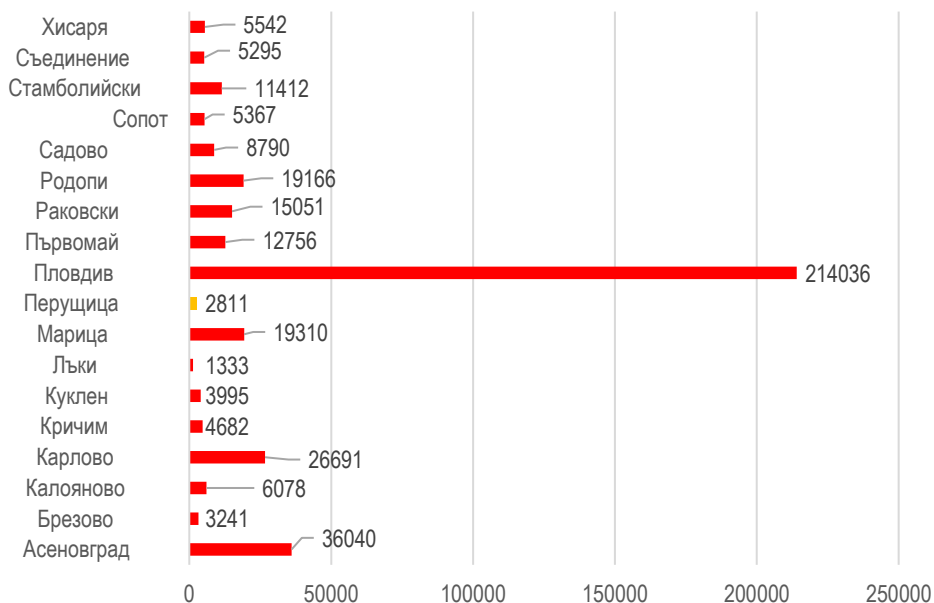
От графиката по-долу е видно, че община Перушица има малко на брой население под трудоспособна възраст в сравнение с останалите общини от областта. По-малко население има единствено община Лъки, а общините Брезово и Куклен са близки по този показател.

Население под трудоспособна възраст в община Перушица и останалите общини от област Пловдив през 2021 г.

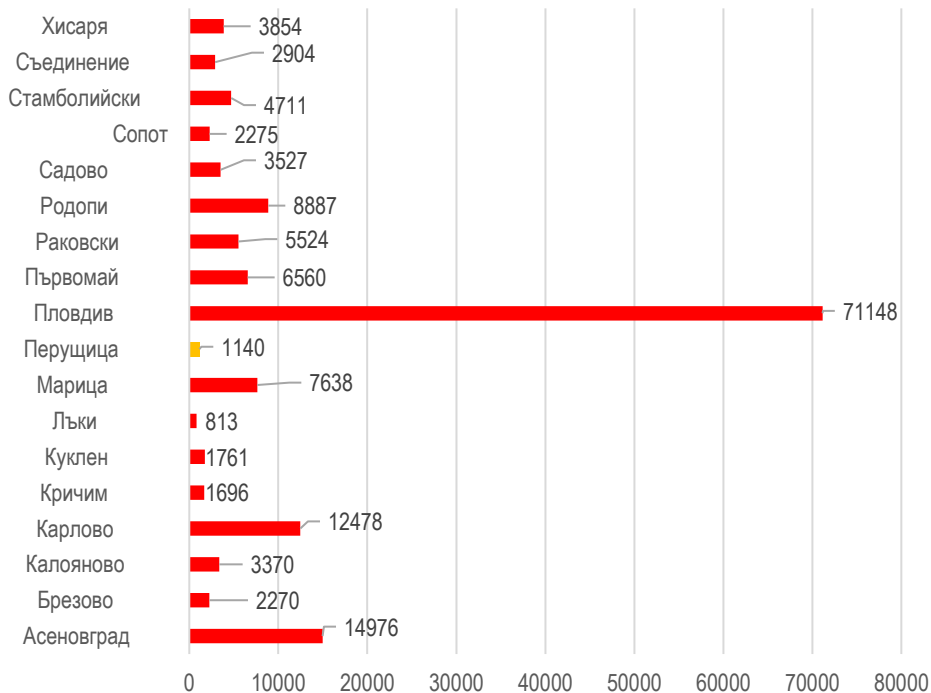
По отношение на хората в трудоспособна възраст, община Перушица отново е на едно от последните места – след община Лъки, но това може да се обясни, като цяло с малкия размер и брой население, като цяло в общината.

Население в трудоспособна възраст в община Перушица и останалите общини от област Пловдив през 2021 г.

Съвсем очаквано, поради малкия си размер, община Перушица е сред общините в областта, в които населението в над трудоспособна възраст е сравнително по-малко от това на много други общини.

Население в над трудоспособна възраст в община Перушица и останалите общини от област Пловдив през 2021 г.

Икономически активно население

Икономически активното население е показател, който характеризира населението, което има или желае да има със самостоятелен източник на средства за съществуване. В тази категория се включват две основни групи – заети (т.нар. предприемачи и наети) и безработни.

По данни от Дирекция „Бюро по труда Родопи“ гр. Пловдив, броят на безработните лица през 2022 година е 214 лица, като средногодишно това число достига до 218 лица на територията на общината. Една втора от тях са се самоопределили като роми. По данни от разработения и приет общински план на Перушица за действие към областната стратегия на област Пловдив за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2021-2023 година, през 2021 година броят на регистрираните безработни е 131 (с 83 лица по-малко от 2020 г.).

По последни данни 31% от общо безработните са продължително безработни лица. Една от причините зад тези резултати е COVID-19 пандемията, мерките за справянето, с която доведоха до затваряне и ограничаване дейността на множество стопански субекти, особено в развлекателния и туристически сектор.

Населено място	Общ брой, регистрирани безработни	От тях лица от ромския етнос	Степен на образование на регистрираните безработни роми	От тях лица до 29 г. от ромски произход
Перушица	131	65	Със средно образование - 3 лица. с основно образование - 9 лица с начално образование – 27 лица без образование – 26 лица	Със средно образование - 2 лица с основно образование – 0 лица с начално образование – 0 лица без образование – 5 лица

Таблица 1: Информация за регистрирани безработни лица към 30.06.2021 г в ДБТ „Родопи“ - гр. Пловдив по образование.

Въпреки това, данните показват, че и към 2021 г. делът на безработните лица, принадлежащи към ромския етнос е 50% от общия брой на регистрирани лица в Дирекция „Бюро по труда-Родопи“. Сред посочените причини са нисък образователен ценз или липса на образование.

Икономически потенциал

Община Перушица има многоотраслова индустриално-аграрна икономика с фокус преработваща промишленост, селско стопанство и услуги, включително туризъм и почивно дело. Най-голям дял в общинската икономика имат предприятия за производство на електрически прекъсвачи, предприятия в сферата на консервна промишленост и винопроизводството. Особеностите на

икономиката в Перушица са свързани със суровинната база, която е предимно в областта на лозарството, овощарството и в малка степен зеленчукопроизводство.

Предопределящи за стопанската структура са близостта до индустриализирани райони като Стамболийски и Пловдив, както и наличието на работна сила с ниска квалификация. На територията на общината има обособена индустриална зона /бивш стопански двор/ с частично изградени комуникации. Общината се намира в близост до Областния център /25км./ и разполага с терени – предимно частни, които се предлагат на атрактивни цени.

Прекрасната си природа и културно – историческо наследство свидетелстват за добри условия за развитие на туризъм. Освен това, общината има добри природо-климатични условия, които допринасят за развитие лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството. В землището на общината има над 24 000 дка обработваема земя.

По показател „**преки чуждестранни инвестиции**“, община Перушица се характеризира със сравнително ниски стойности по този показател в сравнение с другите общини в областта.

По показател „**приходи на нефинансовите предприятия от износ**“ община Перушица се нарежда на едно от последните места в областта, изпреварвайки община Асеновград и община Кричим.

Средната годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Перушица остават едни от най-ниските в областта.

Общинската икономика е представена от всички икономически дейности по класификацията на НСИ за нефинансови предприятия с изключение следните икономически дейности- „Добивната промишленост“, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, „Доставяне на води“.

По брой **нефинансови предприятия** община Перушица също се нарежда на едно от последните места в областта. С най-голям дял предприятия остава сектор „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“, а след това се нареждат „Преработващата промишленост“, както и „Селско, горско и рибно стопанство“.

Основно развиват дейност малките и средни предприятия, но те все още имат ограничено ниво на инвестиционна активност. Липсват големи предприятия с повече от 250 заети. Достъпът до финансиране е основно по линия на банковото кредитиране и много по-малко – капиталово и рисковото финансиране. Икономическият сектор все още страда от слаба иновационна активност, неквалифицирана ръка, предприемачески умения и възможности за интернационализация на съседни пазари.

Туристическа инфраструктура

По данни от туристическия регистър към Министерски съвет, на територията на общината няма обекти за настаняване от първа категория.

има пет къщи за гости и една туристическа спалня от категория 2.

Удост. номер	Вид	Име на обект	Община	Населено място	Адрес	Категория	Брой стаи	Брой легла	Срок на валидност	Спиране - дата, срок	Заповед	Категоризиран от
1	Къща за гости	АНИТА	Перушица	гр. Перушица	ЮДЖИН СКАЙЛЕР № 2	2	6	12	12.1.2026		категоризация: 9/12.1.2021	Кмет
3	Къща за гости	НАШ ДОМ	Перушица	гр. Перушица	УЛ. ПРОФ. МИХАИЛ ХРИСТЕВ № 16	2	4	8	25.2.2026	от 1.1.2023 до 30.6.2023	категоризация: 51/25.2.2021	Кмет
П6-ИИС-Б14-10	Къща за гости	Червената къща	Перушица	гр. Перушица	улица "Петър Бонев" №16	2	9	20	25.2.2026		категоризация: 24/24.2.2021	Кмет
PK-22-0498	Туристическа спалня	ПЕРУЩИЦА	Перушица	гр. Перушица	бул. Иван Вазов № 78	2	12	40	14.8.2024		категоризация: Т-РД-15-134/14.8.2019	Министър

Има две къщи за гости, които се водят трета категория.

Удост. номер	Вид	Име на обект	Община	Населено място	Адрес	Категория	Брой стаи	Брой легла	Срок на валидност	Спиране - дата, срок	Заповед	Категоризиран от
13	Къща за гости	СТАНИТА	Перушица	гр. Перушица	УЛ. СТЕФАН СТАМБОЛОВ № 1А	3	9	18	30.6.2026		категоризация: 253/30.6.2020	Кмет
4	Къща за гости	ЕСТЕРА ВИНИ	Перушица	гр. Перушица	ЖКВ ПАСТУША	3	12	24	14.4.2026		категоризация: 104/14.4.2021	Кмет

Липсват места за настаняване от четвърта и пета категория.

По отношение места за хранене и развлечения, на територията на общината има два бара, два ресторанта, едно заведение за бързо обслужване и едно питейно заведение, определени като заведения от първа категория.

Удост. Номер	Вид	Име на обект	Община	Населено място	Адрес	Категория	Капацитет	Срок на валидност	Спиране - дата, срок	Заповед	Категоризиран от
00001	Заведение за бързо обслужване	ГЪБАРНИКЪ	Перушица	гр. Перушица	ОБЩИНА ПЕРУЩИЦА, ГРАД ПЕРУЩИЦА, МЕСТНОСТ КАНТОНА	1	75	22.3.2027		категоризация: 70/22.3.2022	Кмет
00002	Бар	КАФЕ БАР "СТАНИТА"	Перушица	гр. Перушица	гр. Перушица, ул. "Стефан Стамболов" №1А	1		29.8.2027		категоризация: 263/29.8.2022	Кмет
00003	Бар	КАФЕ-БАР "ЕСТЕРА ВИНИ"	Перушица	гр. Перушица	гр. Перушица, жк. "Пастуша"	1		29.8.2027		категоризация: 264/29.8.2022	Кмет
00011	Ресторант	"БИРЕН ПАРК ХИЛС"	Перушица	гр. Перушица	гр. Перушица, местност "Леницата" № 459	1	115	9.7.2024		категоризация: 207/9.7.2019	Кмет
12	Ресторант	Ресторант "БАСО"	Перушица	гр. Перушица	ул. "Иван Вазов" №75	1	150	18.2.2025		категоризация: 105/14.4.2021	Кмет
5	Питейно заведение		Перушица	гр. Перушица	улица "Димитър Гичев" №26	1		18.5.2026		категоризация: 145/18.5.2021	Кмет

Има едно питейно заведение от втора категория. В община Перушица все още няма заведения за хранене и развлечения от трета, четвърта и пета категория.

Удост. Номер	Вид	Име на обект	Община	Населено място	Адрес	Категория	Капацитет	Срок на валидност	Спиране - дата, срок	Заповед	Категоризиран от
00006	Питейно заведение	СПАВА	Перушица	гр. Перушица	УЛ. ПЕТЪР БОНЕВ № 12	2	100	3.9.2026		категоризация: 261/3.9.2021	Кмет

В община Перушица има един действащ Туристически информационен център, в който се поддържа детайлна база за всички налични природни, културни, архитектурни и исторически забележителности на територията. Центърът консултира предприемачи за създаването на възможно най-атрактивен за туристите културно-исторически продукт, разработва рекламни

материали и представя община Перуцица на регионални, национални и международни туристически борси и изложения

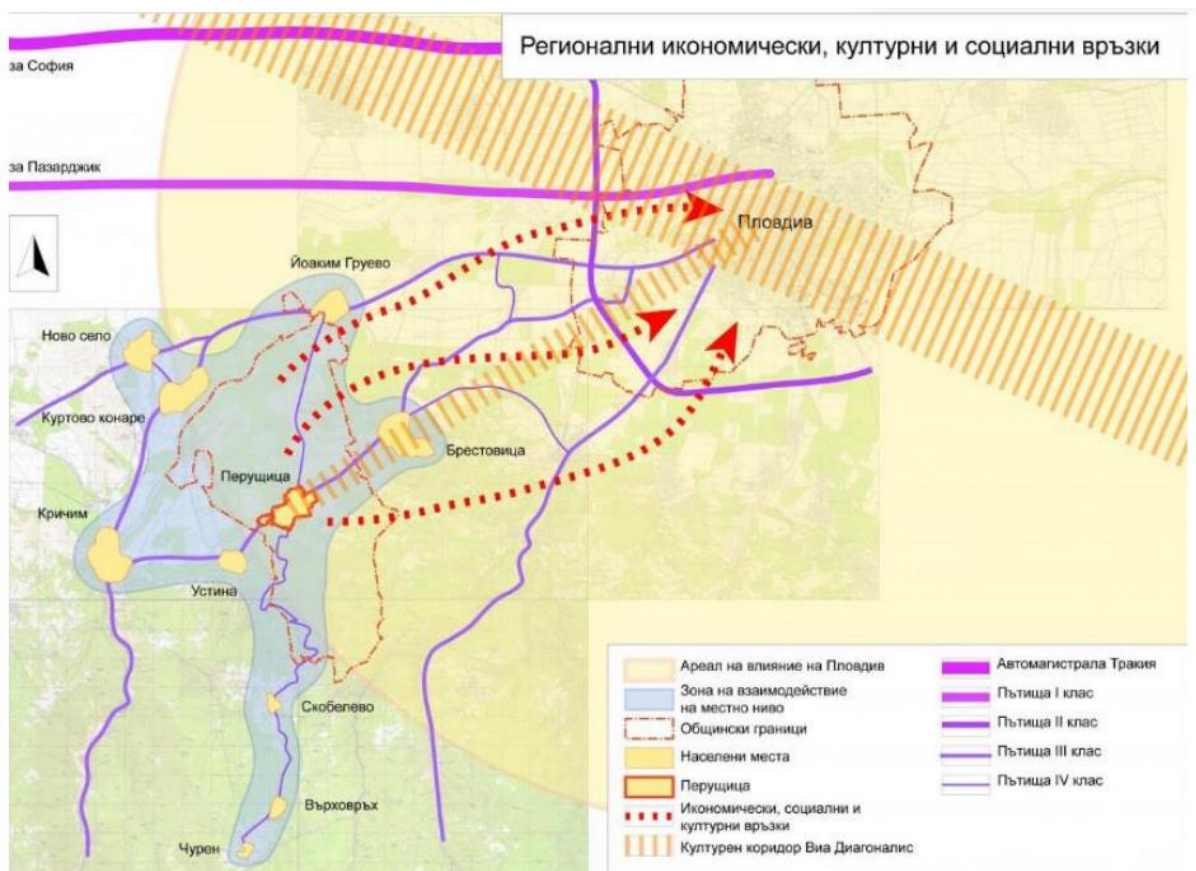
В общината има едно туристическо сдружение - *Туристическо дружество (ТД) – „Върховръх“*, което поддържа и туристическата спалня. Основната му дейност е насочена към:

- Туризмът, насочен към активен отдих, укрепване на здравето, развитие на познанието, възпитанието;
- Развитие и насърчаване на различните форми на туризъм, планинарство и др. туристически дейности;
- Стимулиране на ориентирането, алпинизма и новостите в спортно-туристическата област.

Туризмът е изключително важен приоритет в социално-икономическото развитие на общината. ТД „Върховръх“ активно работи за поддържане традициите и за въвеждане на нови форми на селски, културно–исторически и винен туризъм. Партнира си с Историческия музей, читалище и местния бизнес. Активно участва във всички национални и регионални туристически прояви, походи и събори, организира местни туристически походи до исторически места и по повод годишнини от паметни събития за историята на Перуцица.

Транспортна система

Град Перуцица има добра транспортна инфраструктура. Свързана е с общините Стамболийски, Кричим и Родопи, както и с областния център – Пловдив. Осигурени са връзки до автомагистрала „Тракия“ и железопътна линия – София – Бургас. Графиката по-долу показва транспортната свързаност на общината със заобикалящите я населени места и пътища.

Карта 1: Транспортна свързаност. Източник: ОУП на община Перуцица.

На територията на града няма обществен градски транспорт. Транспорт предлагат следните превозвачи „Кричим Експрес“ ООД (Направление: Автогара “Кричим” – АС „Център“- Перушица – Автогара „ Юг“ Пловдив); „Родопи Авто 07“ ООД (Направление: Автогара “Кричим” – АС „Център“- Перушица – Автогара „ Юг“ Пловдив); „ПЪЛДИН БУС“ ЕООД (Направление: Автогара “Кричим” – АС „Център“- Перушица – Автогара „ Юг“ Пловдив). Все още не функционира селскостопанското летището, което е разположено северозападно от град Перушица.

ВиК инфраструктура

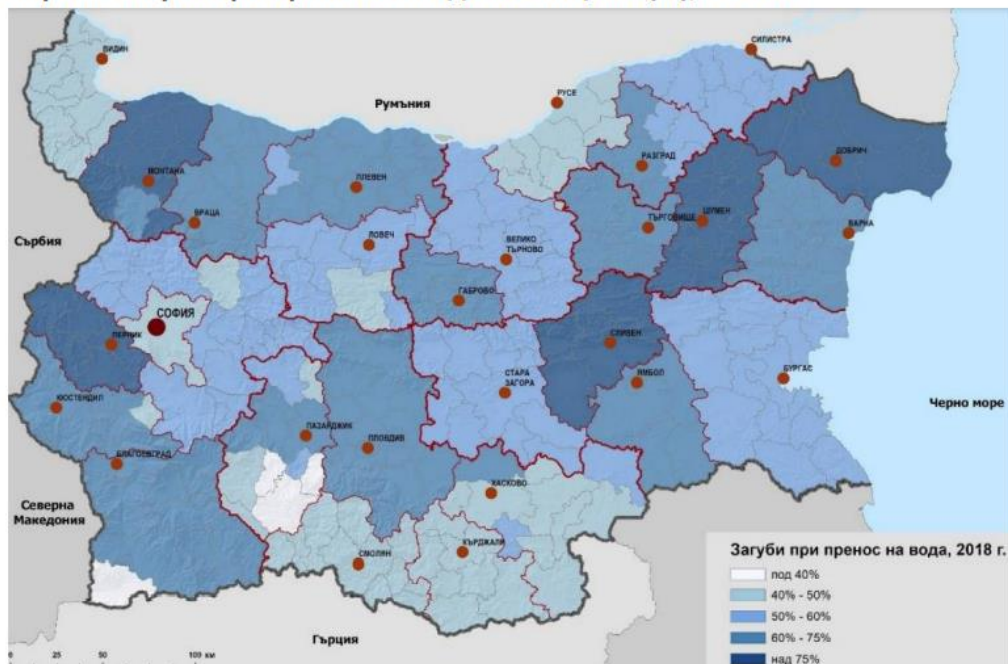
Перушица се водоснабдява от два водоизточника. Първият водоизточник е каптиран извор „Червената църква“. Капацитетът на водоизточника е 25л/сек. Вторият водоизточник са два броя шахтови кладенци, изградени в терасата на р. Въча, на около 4 км западно от града. Общият дебит на двата кладенеца е 57л/сек. Първият водоизточник се обслужва от помпена станция „Перушица 1“. Вторият водоизточник се обслужва от помпена станция „Перушица 2“.

Наличен е трети, не особено съществен, водоизточник – съществуващ каптаж с дебит 3,5л/сек. по поречието на р. Стара река. Ниският дебит, трудният достъп и трудоемката му експлоатация дефинират неговата елиминация като водоизточник.

Качествата на подпочвената вода се следи от Оператора – „ВиК“ ЕООД – гр. Пловдив и се води необходимата документация. Съществени отклонения не са регистрирани. Особеност на водоснабдителната система на града е, че при два основни водоизточника имаме три довеждащи водовода до града. Водоснабдителната мрежа на града се дели на ниска зона и висока зона. Високата зона от своя страна се дели на две части, като всяка част се обслужва от отделен водоем. Ниската зона на града няма напорен водоем. Напорът във всяка една зона е в границите на норматива.

Водопроводната мрежа продължава да е силно амортизирана. Регистрират се чести аварии и големи загуби на вода. По данни на ВиК-Пловдив загубите по пренос на вода на територията на общините от област Пловдив, включително и Перушица са между 60-75%. Нужни са мащабни инвестиции в подобряването на ВиК инфраструктурата, за да се противодейства на влошаването на този показател. Голяма част от ромското население не заплаща услугата. Картата по-долу изобразява изчислените в процентово отношение загуби на вода в отделните области.

Карта 6 Загуба при пренос на вода по общини (%), 2018 г.

Източник: ОПРР

Действащата градска водопроводна мрежа осигурява нужното питейно-битово водоснабдяване на промишлените предприятия, а противопожарното им водоснабдяване – не напълно. Част от работещите производствени фирми имат изградено собствено водоснабдяване (консервната фабрика, някои цехове в стопанския двор).

Канализационна система

Към настоящия момент, по данни от „Генерален план за развитието на водния сектор на област Пловдив“, гр. Перущица има изградени 18 880м канализация. Изчислено е, че към 2014 година 70% от територията на града е канализирана, респективно приблизително 90% от населението се обслужва от канализационната мрежа.

Малка част от населението не е свързано с обществена канализация - ул. Крайречна, ул. Марица, ул. Тутракан, част от ул. Искър и част от ул. Драговец, Кв. Пастуша, който е отделен от компакния град, няма канализация. Към настоящия момент съществуващата канализация обслужва 95 ха от площта на урбанизираната територия. Неканализираните улици са предимно в южната /планинска/ част на града, югоизточната също планинска част. Неканализирани улици има и в равнинната част на града: около стадиона и по левия бряг на р. Стара река/р. Перущинска/, в нейното долно течение. Не е добро състоянието на ревизионните шахти. Те са с изцяло амортизирани, а някои имат и напреднала ерозия на стените. Не е добро състоянието и на дъждоприемните шахти.

Изпълнява се проект „Актуализация на проект: Довеждащ колектор до ПСОВ, Главен колектор I от ОТ51 до края на регулацията и Главен колектор II от ОТ48 до ул. „Ив. Вазов“, гр. Перущица.“ Предвижда се изграждане на Главен колектор I и Главен колектор II, с което ще се елиминират всички съществуващи зауствания на отпадъчните води.

Главен колектор I в момента преминава през частни имоти и зауства в река Стара, малко след регулацията на града. Изпълнен е от бетонови тръби, част от които са отнесени от реката и самото заустване е трудно да се установи като местоположение. Целта е Колекторът да се изгради в оста на улицата, да поеме всички отпадъчни води, които в момента се вливат в него и които в бъдеще ще се влеят в него и да ги отведе до Пречиствателната станция за отпадни води.

Главен колектор II в момента е съществуващ от горния край на града до центъра му, където заедно с Главен колектор III се заустват в р. Стара. Целта е с този колектор да се продължи след центъра на града до заустването му в Главен колектор I. По пътя си той ще поеме оттока на Гл. колектор III и второстепенни канали № 254, 258 и 260.

Предвидени са дъждопреливници към главните колектори на града. Изграждането на колектора би имало изключително екологично въздействие, като се запази естествената флора и фауна, както и се предотвратят вредните въздействия върху здравето на хората.

В рамките на отчетния период, е сключен договор между община Перушица и „ИВТ ДИВЕЛЪПМЪНТ“ ЕООД за изграждане/строителство на обект: „Пречиствателна станция за отпадни води в УПИ I-2053-за пречиствателна станция, местност „Малкото кладенче, землището на гр. Перушица, Довеждащ водопровод и външно ел. захранване“, на стойност 3 027 922,97 лв. с ДДС, финансиран от Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда.

Битовите отпадъчни води от промишлените предприятия (Електроапаратен завод, Стопанския двор) са зауствени в градската канализация. Консервната фабрика и винзавода в кв. Пастуша имат собствени пречиствателни съоръжения. Поради липса на изградена градска канализация, пречистените отпадъчни води от тези предприятия се включват в близкото дере, респ. в р. Въча.

Енергийна инфраструктура. ВЕИ. Енергийна ефективност

На територията на община Перушица няма разположени понижаващи захранващи подстанции 110/20kV. Електрозахранването на общината и самият град е осъществено на напрежение 20kV от въздушни електропроводи 20kV. Основен захранващ източник е ВЛ 20kV "ЕЛПРОМ", която е извод от подстанция 110/20kV на ВЕЦ "Въча" разположена на територията на община Кричим. През територията на община Перушица в посока изток-запад преминават въздушни линии 110kV "Кадиево", двоен въздушен електропровод 110kV, "Каблешков" и "Устина", въздушен електропровод 220kV "Първенец" и въздушен електропровод 400kV "Родопи".

Община Перушица ползва енергия от възобновяеми енергийни източници. Има потенциал за използване на слънчева енергия в качеството ѝ на възобновяем източник на енергия. Предвид благоприятните почвени и климатични условия има потенциал за добив на рапица, соя, слънчоглед и други култури, подходящи за производство на биогорива.

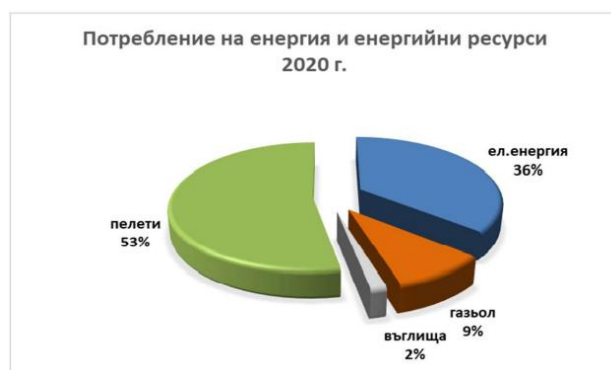
Все още има необходимост от подобряване ефективността на преносната мрежа и енергийните мощности, повишаване на качеството на електрозахранване и намаляване на технологичните загуби. Това е свързано с изграждане на нови кабелни линии и подмяна на кабелни линии средно напрежение с изтичащ срок на експлоатация; изграждане на нови трансформаторни постове и/или възлови станции, подмяна на съществуващи с изтичащ срок на експлоатация.

Енергийна ефективност

Състоянието на общинския сграден фонд, сградния фонд в жилищния сектор, водогрейните котли, уличното осветление, както и промишлените системи в общината са със сравнително висока енергоемкост и не се различават от тези в страната.

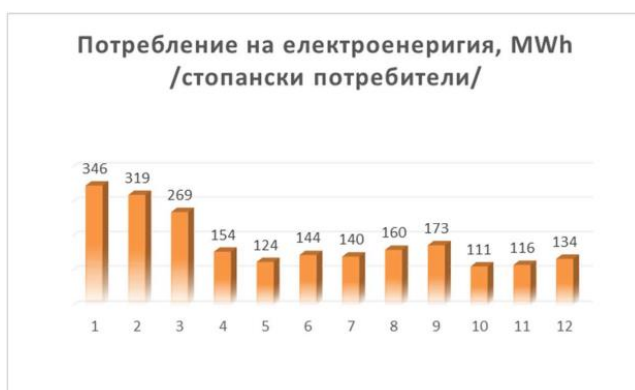
Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) е лицензирала СИТИГАЗ БЪЛГАРИЯ ЕАД за доставка на природен газ до крайни потребители в Газоразпределителен район Тракия, който включва и община Перушица. Продължава дейността по разширяване на мрежата и присъединяване на нови абонати, но към този момент няма планове за разширяване на газоразпределителната мрежа на територията на община Перушица. Липсва газификация за битово и производствено потребление към настоящия момент, а това е важно направление, което може да подпомогне общинската икономика и населението за по-енергоефективно и нисковъглеродно потребление на енергия.

През 2020 година делът на енергията, получена от биомаса /пелети/, е над 50% от годишното енергопотребление в общинските сгради. На този етап енергия от възобновяеми източници в общинските сгради се използва в училищата и детските заведения. В сградите на ОУ „Петър Бонев”, ПГЛВ „Христо Ботев” и ОДЗ „Тракийче” за отопление се използва биомаса /пелети/. Системи със слънчеви колектори за БГВ са инсталирани в сградите на ОДЗ „Радост” и ОДЗ „Тракийче”.

Фигура 1: Потребление на енергия и енергийни ресурси в сградите, общинска собственост - 2020 г.

Потреблението на електроенергия от стопанските потребители през 2020 е показано по-долу. На този етап няма данни за броя на инсталираните соларни системи за топла вода и производството на електроенергия от фотоволтаични системи за собствено потребление.

Фигура 2: Източник: ЕВН. Потребление на електроенергия от стопански потребители за 2020 г.

Потреблението на електроенергия от битовите потребители през 2020 е представено по-долу:

Фигура 3: Източник: ЕВН. Потребление на електроенергия от битови потребители за 2020 г.

Потреблението на енергия за улично осветление през 2020 в община Перущица нараства спрямо 2019:

Фигура 4: Електроенергия за улично осветление 2018 – 2020 г.

Все още общината се нуждае от подмяна на съществуващите осветителни тела с подходящи енергоспестяващи осветители, възстановяване и модернизация на осветителната мрежа, възстановяване и модернизация на апаратурата за защита и управление на уличното осветление.

Широколентово покритие

По отношение на интернет достъпа, територията на община Перущица попада в териториите, в които няма население, попадащо в зони без инфраструктура за широколентов достъп, т.нар. „бели зони“. Общината вече е започнала процеса по изграждане на мрежа за високоскоростен безжичен интернет на обществени места в рамките на инициативата WiFi4EU. WiFi връзка се ползва на публични места: сградата на Общината, читалище "Просвета", поликлиниката, исторически музей, централен парк, както и на автобусните спирки за Пловдив и Кричим.

Образователна инфраструктура

Политиката на община Перущица осигурява равен достъп за развитие на всички деца и ученици, без оглед на тяхната етническа, расова или религиозна принадлежност. Създадени са много добри условия за осъществяване на образователно-възпитателния процес – сградния фонд на детските градини и училища е ремонтиран и непрекъснато се обновява материално-техническата

база. Образователната инфраструктура на територията на община Перушица включва 1 основно училище, 1 професионална гимназия по лозарство и винарство и 2 детски градини с яслени групи. През 2022 г. общо 148 деца се отглеждат и възпитават в детските заведения, от които момичетата са 68.

Броят на педагогическия персонал в детските заведения остава почти един и същ спрямо 2021 година. Няма промяна и в детските групи.

Община Перушица	Самостоятелни детски градини	Деца		Места		Педагогически персонал		Детски групи
		общо	в т.ч. момичета	общо	на 100 деца	общо	в т.ч. детски учители	
2021-2022	2	148	68	180	121	19	18	8
2020-2021	2	149	73	200	134	18	16	8

Таблица 2: ДЕТСКИ ГРАДИНИ, ДЕЦА, ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПЕРСОНАЛ, МЕСТА И ГРУПИ В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ ПО СТАТИСТИЧЕСКИ ЗОНИ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2021/2022 ГОДИНА, НСИ.

Материално-техническата база в детските заведения е в добро състояние. Детските градини разполагат с физкултурен салон, музикален кабинет, функционално обзаведени занимални и спални помещения. Детските заведения разполагат и с нови съвременни съоръжение за игри на открито. Ежегодно се подновяват и част от физкултурните пособия със съвременни такива. Материалната база се обогатява системно и с различни дидактични помагала, книги и пособия.

В общообразователно училище (ОУ) „Петър Бонев“ се обучават деца от I до VII клас. Учениците от I до IV клас са с целодневна форма на обучение. За тях са осигурени безплатни закуски и столово хранене. Състоянието на материално-техническата база в училището е много добро. Обзаведени са специализирани кабинети по съответните дисциплини, има модерно оборудвана лекционна зала с мултимедия и интерактивна дъска и библиотека. За обучението по физическо възпитание и спорт са налице два физкултурни салона. Има оборудван компютърен кабинет за учениците от начален етап. Закупени са лаптопи и таблети с финансовата помощ на национални програми. Социално слаби ученици от квартал „Запад“ се подпомагат с хранителни продукти.

Професионалната гимназия по лозарство и винарство (ПГЛВ) „Христо Ботев“ предлага обучение по специалност Лозаровинарство, Механизация на селското стопанство, Трайни насаждения. Гимназията се утвърждава като продължител на традициите на земеделското образование в Перушица и страната. Обучението се осъществява в паралелки от 8 до 12 клас .

Като цяло може да се обобщи, че състоянието на сектора образование на територията на община Перушица е много добро. Поддържа се доброто състояние на образователната инфраструктура, полага се постоянна грижа за децата и учениците. Благодарение на Професионалната гимназия по лозарство и винарство се осигурява връзка между образование и селско стопанство.

Образователната интеграция на учениците от етническите малцинства се осъществява чрез включването им в целодневна форма на обучение, предоставяне на безплатни познавателни книжки и учебници, столово хранене в начален етап, участие в извънкласни форми. Дейностите в полуинтернатните групи спомагат за по-доброто познаване и приобщаване на учениците от етническите малцинства в малката училищна общност, подпомагат самоподготовката им и постигане на по-високи резултати в обучението.

По данни от НСИ⁴, през 2022 г. на територията на община Перушица работят 61 учители.

Броят на паралелките от I - IV клас е 7, като там се обучават общо 113 ученика, от които 61 – момичета за 2022 г. Броят на паралелките от V - VII клас е 6, като там се обучават 133 ученика, от които 57 – момичета. Броят на завършилите основно образование през 2022 г. е 41. Няма данни, предоставени от НСИ за паралелките и броят на ученици между VIII - XII клас.

Основна причина за отпадане ученици в гимназиална степен са навършените 16 години и нежелание да продължат да учат в дневна форма на обучение, като преминават в самостоятелна форма. Други причини за отпадането са икономически, социални и битови. Поради липсата на работа на територията на община Перушица целите семейства заминават в чужбина. В ПГЛВ „Хр. Ботев“ 80% от учениците са от ромски произход.

Все повече сред учениците и техните родители, се усеща необходимостта от образование. В задочната и самостоятелна форма на обучение повечето от ученици са от ромски произход. Част от тях са майки и бащи на редовни ученици. За пълноценна реализация и обучение има свободен достъп до интернет. Всяка класна стая разполага с мултимедия и преносим компютър. Учениците имат свободен достъп до учебници, учебна литература, помагала, интернет зала и физкултурен салон.

Реализирани са множество проекти, включително:

- „Училищен плод“ ;
- „Подкрепа за успех“;
- „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“;
- „Подкрепа за приобщаващо образование“;
- Активно приобщаване в системата на предучилищното образование;
- Образование в утрешния ден;
- Училищни схеми;
- „Равен достъп до училищно образование в условията на криза“.

Създадени са и 9 клуба по интереси.

В последните години се забелязва тенденция на увеличение на броя на жените/ ромки/, желаещи след 16 годишна възраст да завършат професионалното си образование в ПГЛВ „Христо Ботев“. Постепенно нараства и броя на ромски деца, които желаят да учат висше образование. През 2021-2022 г. учебна година има четири ромски лица, които желаят да продължат образованието си и да учат висше образование.

Някои от проблемите, които се срещат продължават да са свързани с трудности в привличане и задържане на ученици и съответно тяхното отпадане, влиянието на културни стереотипи и традиции сред ромското население, нисък социален статус на семейството, неупражняване на достатъчни родителски грижи и контрол, изоставяне в училищните постижения и желание за обучение, вкл. нежелание за последващо обучение и други.

Социална инфраструктура

⁴ училища, паралелки, учители, учащи и завършили в общообразователни и специални училища през учебната 2021/2022 година по статистически зони, статистически райони, области и общини, НСИ.

В Перушица действа Общинско предприятие „Благоустрояване, спорт и социални дейности“ със следния предмет на дейност в сферата на социалната дейност:

- Предоставя социални услуги на възрастни и самотни хора, както и хора в неравностойно положение от община Перушица;
- Администрира и осъществява предоставяне на социална услуга „Асистентска подкрепа“ на територията на община Перушица;
- Организира и ръководи дейността по предоставяне на механизма „Лична помощ“;
- Приготвя и предоставя храна на възрастни хора, самотно живеещи, и хора с увреждания „Топъл обяд“
- Организира, координира и контролира изпълнението на програмите за временна заетост.

На територията на общината развива дейност и гражданско Сдружение „Надежда“, насочено към хора с увреждания и техни съмишленици. Мисията на дружеството е насочена към това хората с увреждания да получат необходимата им подкрепа, за да водят пълноценен живот. Подкрепят се дейности, които създават условия за участието на хората с увреждания активно в обществения живот. Сдружение „Надежда“ е регистрирано в Агенцията за социално подпомагане от 2009 г. за предоставяне социални услуги – „Бюро за социални услуги“ и „Социален асистент за възрастни хора“. Партнира с множество институции и организации, за да разнообрази предоставяните социални услуги. Всички сътрудници работят доброволно в сдружението.

Здравеопазване

Здравното обслужване на населението на общината се осъществява от 4 общопрактикуващи лекари, които имат сключени договори с Регионалната здравноосигурителната каса (РЗОК) и блекари по дентална медицина. Има 3 аптеки и 1 клинична лаборатория, която е с договор с РЗОК.

Личните лекари в Перушица са в състояние ефективно да обслужват територията на общината. За специализирана медицинска помощ гражданите на Перушица се насочват към здравните заведения в областния център-Пловдив, град Стамболийски и град Кричим. Известно е, че делът на здравно неосигурените лица от ромския етнос надхвърля 40%, което ги лишава от достъп до важни здравни грижи и превенция. Назначен е здравен медиатор, който е с ромски произход, за да се насърчи преодоляването на социалната изолация на ромското население. Информират се и консултират нуждаещите се представители на ромското население. В партньорство с Дирекция „Социално подпомагане“ – Стамболийски, отдел „Закрила на детето“ се извършва патронаж на бременни и млади майки, както и рискови семейства. Здравният медиатор оценява още доколко е затруднен достъпа до здравни и социални услуги, обучава младите родители за първи грижи за новороденото.

В училищата и в детските градини има разкрити здравни кабинети по Наредба №3/27.04.2000 г. Здравните специалисти в тях извършват превантивна разяснителна дейност, която е насочена към насърчаване здравословния начин на живот, хранене, предпазване от полово преносими заболявания, превенция употребата и злоупотребата с наркотични вещества, алкохол и други.

Провежда се засилена превантивна дейност под формата на:

- индивидуални мероприятия със застрашени подрастващи и с техните родители;
- беседи с актуална тематика в широк спектър – алкохолизъм, тютюнопушене, СПИН, наркотици, трафик на деца и жени, сексуално насилие.

В заключение, на територията на община Перушица, все още голяма част от ромското население е здравно неосигурено. Поради това, те основно прибегват до услугите на спешната медицинска помощ. Друга негативна тенденция, която се наблюдава е ранната бременност при малолетни и непълнолетни майки, неосведомеността на родителите за различни преодоляване на децата им със специални нужди, увреждания и заболявания, както и липса на информираност от страна на родителите по отношение на теми, свързани с различни зависимости (наркотици, алкохол, т.н.), болести и други рискови ситуации, които поставят в опасност младите хора и децата.

V. Бюджет на община Перушица за 2022

Общинският бюджет и останалите източници на финансиране в него са от ключово значение за изпълнението на заложените в местния план мерки и цели за развитие на Перушица.

Приходи

Общият размер на приходите в община Перушица през изминалата година е равен на 10,208,696 хил.лв., като от тях размера на трансферите представлява 90%. **Местни приходи:** Общият размер реализирани местни приходи за 2022 година е 1,060,229,00 хил.лв. Графиката, по-долу, показва, че най-голям дял от местните приходи заемат общинските такси, следвани от имуществените и други данъци и приходите от собственост.

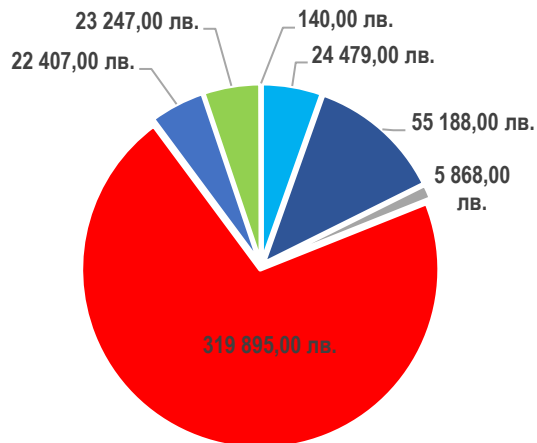
Местни приходи (местни данъци и такси и други постъпления)

С 59,158 хил.лв. повече приходи от планираните за годината (83,600 хил.лв.) са реализирани през 2022 по отношение на собствеността. В общинските такси най-голям дял има такса битови отпадъци, чийто размер е 70,1% от всички такси, следвана от таксата, свързана с домашен социален патронаж.

Разбивка на общинските такси

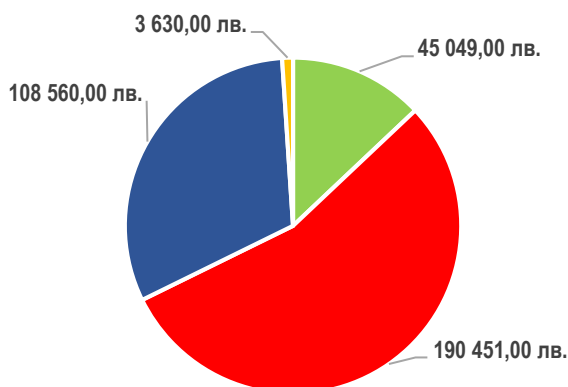
- Детски градини
- Домашен социален патронаж и други социални услуги
- Пазари, тържища, улични платна и др.
- Битови отпадъци
- Технически услуги
- Административни услуги
- Куче

В приходите от имуществени данъци, най-голям дял има данъка върху придобиване имущество по дарения и възмезден начин (55%), следван от данъка върху недвижими имоти (31,2%).

Разбивка на приходите от имуществени данъци

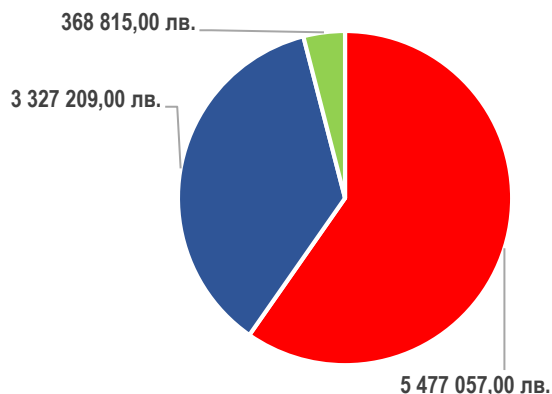
- Данък в/у недвижимите имоти
- Данък в/у превозните средства
- Данък в/у придобиване имущество по дарения и възмезден начин
- Туристически данък

Трансфери: Общият размер на трансферите, получени от община Перушица през 2022 година е 9,148,507 хил.лв. Те са разпределени, както следва:

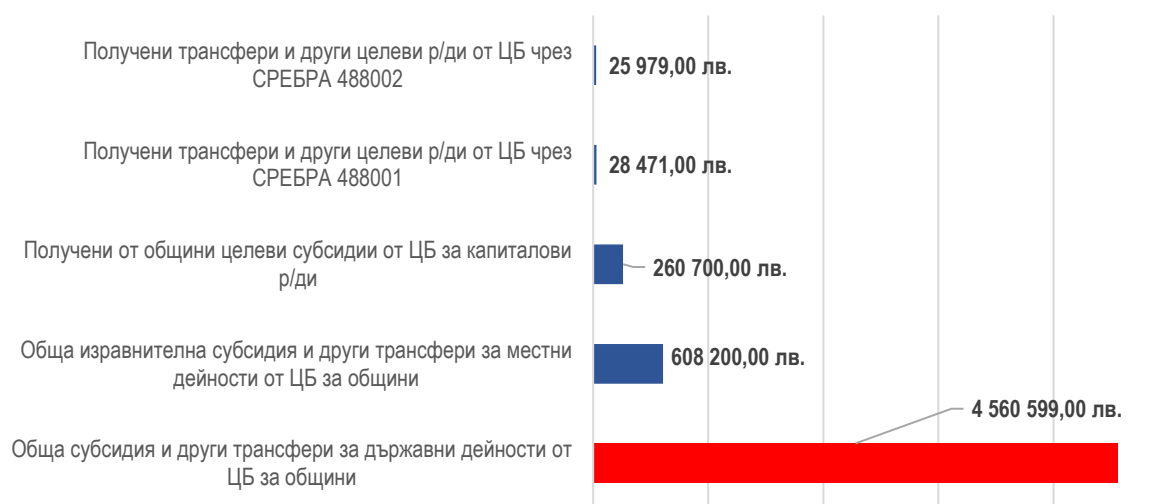
Трансфери към община Перушица през 2022г.

- Трансфери м/у бюджета на бюджетната организация и ЦБ
- Трансфери м/у бюджети
- Трансфери от/за държавни предприятия и други лица, вкл. в КФП

С най-голям размер (60%) са получените трансфери между бюджета на бюджетната организация и централния бюджет. Сред тях най-голям дял имат общата субсидия и трансфери за изпълнение на делегирани от държавата дейности (напр. отбрана и сигурност, образование, социални дейности, здравеопазване, култура, икономически дейности и услуги), която заема 83,2%, следвана от общата изравнителна субсидия (11%) и целевата субсидия за капиталови разходи (5%)

Разбивка на трансфери м/у бюджета на бюджетната организация и ЦБ

Разходи

Общият размер на разходите по параграфи за 2022 година в община Перушица е 8,614,908 хил. лв. Разпределението е както следва:

Разбивка на разходите по параграфи

Видимо от графиката, по-горе, най-голям дял заемат разходите, свързани със заплати и възнаграждения, както и други възнаграждения на персонала по трудово и служебно правоотношение. В общата структура на разходите те са 72,4%, следвани от разходите за издръжка и задължителните осигурителни вноски.

VI. Постигнат напредък по изпълнение на целите и приоритетите на ПИРО 2021-2027

В рамките на тази част от доклада е представен постигнатия напредък по всеки от приоритетите, заложи в Плана за интегрирано развитие на община Перушица за отчетната 2022 година.

ПРИОРИТЕТ 1: КОНКУРЕНТНОСПОСОБНА МЕСТНА ИКОНОМИКА НА ОСНОВАТА НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ИНОВАЦИИ

Приоритет 1 включва изпълнението на следните мерки:

Мярка 1.1 Инфраструктура за подкрепа на бизнеса на територията на общината
Мярка 1.2 Насърчаване на предприемачеството
Мярка 1.3. Изграждане на инфраструктура за устойчиво земеделие
Мярка 1.4 Модернизация на земеделските стопанства
Мярка 1.5. Въвеждане на ресурсно ефективни и екологосъобразни технологии, иновации и практики в предприятията

През отчетния период отново са предприети действия в рамките на мярка 1.1 и 1.5.

- **Мярка 1.1 цели създаване на инфраструктура за подкрепа на бизнеса**

Мярката предвижда следните дейности 1) осигуряване на ширококолов достъп в общината; 2) подкрепа за модернизация на производствените предприятия, внедряване на цифрови и ИКТ технологии в производството; 3) повишаване на ефективността на производствените процеси чрез прилагане принципите на кръговото производство; 4) разработване на „Бизнес профил на община Перушица“; 5) оказване на подкрепа за създаване иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност в преработващата промишленост; 6) насочване подкрепа за производствени инвестиции; 7) привличане на чуждестранни инвестиции; 8) прилагане на енергоефективни мерки в промишлените предприятия; 9) стимулиране създаването на клъстери, ориентирани към традиционния отрасъл: хранително-вкусовата промишленост и туризъм; 10) създаване на консултативен център за предоставяне на бизнес услуги.

През изминалата 2022 г. община Перушица учредява съвместно търговско дружество с община Кричим – „Компост 2022“ ООД с предмет на дейност управление и експлоатация на изградената инфраструктура в рамките на проект „Подобряване и изграждане на територията на община Кричим компостираща инсталация за разделно събирани зелени и/или биоразградими отпадъци,

генерирани от община Кричим и община Перушица“. Проектът има за цел да се намали количеството депонирани зелени и биоразградими отпадъци, чрез въвеждане на система за разделното им събиране, рециклиране и оползотворяване до получаване на качествен краен продукт – компост, който е богат на хумус и може да се предлага самостоятелно на пазара.

Управлението и експлоатацията на изградената Компостираща инсталация, извършването на дейностите по събиране, транспортиране и компостиране разделно събраните биоразградими и зелени отпадъци от териториите на двете общини и производство на компост се възложи на учреденото дружество „Компост 2022“ООД.

- **Мярка 1.5 цели въвеждане на ресурсно ефективни и екологосъобразни технологии, иновации и практики в предприятията на територията на общината**

Мярката предвижда дейности за 1) осигуряване на здравословна и добре приспособена работна среда, отчитаща рисковете на здравето; 2) въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението; 3) реорганизация на производствения процес с принципите на кръговата икономика (*рециклиращи технологии, стандартизиране в областта на околната среда и насърчаване еко иновациите*); 4) въвеждане енергийно ефективни мерки на производствените сгради, включително прилагане на иновативни ресурсно ефективни подходи при използването на енергия, вкл. слънчеви колектори и ВЕИ; 5) газифициране на промишлените предприятия; б) разработване на фирмени стратегии и мерки за управление във връзка с възрастта (активно остаряване).

През отчетната година, Общински съвет Перушица приема **Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и био горива** с период на действие 2023-2032 година. Стратегията е приета с Решение №77, взето с Протокол №6 от 25.08.2022 г.

ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТ ТУРИЗЪМ НА ОСНОВАТА НА СЪХРАНЕНА ПРИРОДНА СРЕДА И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

В рамките на Приоритет 2 са заложили следните мерки за изпълнение:

През отчетната 2022 г. са предприети действия по изпълнение на мерки 2.2 и 2.5.

- **Мярка 2.2 цели стимулиране на културно-историческите и творчески индустрии чрез внедряване иновации и ИКТ при тяхната интерпретация и социализация**

Мярката е насочена към 1) реставрация, консервация и експониране на обекти на недвижимото културно наследство, 2) обогатяване на културния календар на общината и провеждане на ежегодни общински фестивали/културни събития, 3) подпомагане на местните творци и таланти 4) утвърждаване и популяризиране на Дановото училище и като интерактивна зона за обучение; 5) „Благоустрояване на прилежащи пространства и сградата на Картинна галерия Даново училище, в УПИ II-музей, църква-паметник, картинна галерия от кв.65 по ЗРП на гр. Перушица

През 2022 г. общината е кандидатствала с проект **„Празник на родолюбието в град Перушица“**, по процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-19.569 – МИГ Перушица-Родопи, мярка 2.1 „Съхраняване и развитие местните идентичности и валоризиране на местното културно наследство на територията на МИГ Перушица-Родопи“. Решението за кандидатстване е одобрено с Решение №5, Протокол №1 от 24.02.2022 год. на ОбС Перушица.

Също така, през 2022 г. общината е успяла да осигури необходимите ресурси за изплащане на средства по проект **„Екологично винопроизводство-изучаване опита на Испания и Португалия“** по програма „ЕРАЗЪМ+“ в ПГЛВ „Христо Ботев“.

В допълнение, през изминалата отчетна година, община Перушица подписва **Споразумение за партньорство с Фондация „Кореняк“** за изпълнение на проект **„Подкрепа за гражданско участие по отношение административното обслужване и качеството на административните услуги в община Перушица“**, финансиран по ОП „Добро управление“ (процедура BG05SFOP001-2.025).

- **Мярка 2.5 цели да подобри маркетинга на туристическата дестинация**

Мярката включва следните дейности 1) организиране на проучвания, свързани с развитието на туризма; 2) извършване на анкетно допитване сред туристите и анализ на удовлетвореността им; 3) Излъчване прес-съобщения до медиите за развитието на дестинацията; 4) организиране на познавателни турове за туристическите агенции; 5) изграждане и актуализиране на уеб-сайта на дестинация Перушица; 6) изготвяне на подробен рекламен план свързан с основните целеви пазари; 7) изготвянето и публикуване на тематични материали; 8) участие на национални и регионални туристически борси; 9) Обогатяване на културния и събитийния календар; 10) включване на Червената църква в инициативата „Златна България“, чрез колекционирането на монетите от различни дестинации.

През 2022 г. община Перушица сключва договори с няколко медии относно отразяването на прес-съобщения. В допълнение, клиповете, които отразяват туристическите обекти на територията на община Перушица също са споделяни и отразявани чрез официалните канали на медиите.

През месец август общината стартира напълно федериран портал на община Перушица – <https://perushtitsa.egov.bg>, съвместно с Министерството на електронното управление. Сайтът предоставя подробна информация относно актуални събития, конкурси и туристическа информация относно природни и исторически обекти.

Туристическият информационен център в Перушица и Историческият музей използват активно своите профили в социалните мрежи, където публикуват актуални снимки и тематични материали свързани с историята на Перушица, популяризирайки я като атрактивна дестинация. Също така, през 2022 г. Народно читалище Просвета – 1862 и Исторически музей – Перушица са провели, както регулярни ежегодни събития, така и събития с благотворителен характер.

ПРИОРИТЕТ 3. СОЦИАЛНА И КУЛТУРНАТА СРЕДА ЗА ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ

Приоритет 3 включва посочените по-долу мерки:

Мярка 3.1 Подобрена социална среда и висока заетост за приобщаващ растеж
Мярка 3.2 Социално включване и равни възможности
Мярка 3.3 Оказването на подкрепа за нуждаещите се
Мярка 3.4 Превенция на здравето и здравната култура
Мярка 3.5 Подкрепа за интеграция на маргинализирани общности
Мярка 3.6 Професионална квалификация и преквалификация. Учене през целия живот
Мярка 3.7 Качествено образование за всеки
Мярка 3.8 Модернизация на учебния процес
Мярка 3.9 Подкрепа за иновативни детски градини и училища
Мярка 3.10 Разнообразен културен живот и възможности за изява
Мярка 3.11 Младите хора – социалния капитал на община Перушица

През 2022 г. са реализирани дейности по мерките 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.7, 3.8, 3.10 и 3.11.

- **Мярка 3.1 цели подобряване на социалната среда и постигане на висока заетост за приобщаващ растеж**

Мярката включва предвижда извършване на дейности за 1) стимулиране неактивни лица за включване на пазара на труда и регистрация в ДБТ; 2) специфична подкрепа за самостоятелна заетост на младежи и други групи в неравностойно положение на пазара на труда; 3)

насърчаване на участието на жените, самотните и многодетни родители на пазара на труда; 4) насърчаване участието на по-възрастното население в пазара на труда; 5) предоставяне на трудово консултиране и професионално ориентиране и 6) създаване на социално предприятие за насърчаване на младежката заетост.

През юни 2022 г. е сключен договор между община Перушица и Агенция по заетостта относно стартиране на НП „Регионално развитие“, в резултат на което са наети 15 безработни лица за период от 6 месеца.

- **Мярка 3.2 цели социално включване и равни възможности**

Мярката предвижда изпълнение на следните дейности 1) подкрепящи услуги в общността за деца и младежи; 2) разкриване на дом за възрастни хора; 3) полагане на неформална грижа в домашна среда за лица с трайни увреждания и възрастни; 4) подкрепа на лица, жертви на насилие; 5) подкрепа за лица със СОП, хронични болести и проблеми с усвояването на учебния материал; 6) приемна грижа за изоставени възрастни хора и деца.

През отчетната година е подкрепена неформалната грижа в домашна среда, като по механизъм „Лична помощ“ е предоставена неформална грижа в домашна среда на 59 потребители с ЕР на ТЕЛК с чужда помощ, от които 5 деца с чужда помощ.

- **Мярка 3.3 цели оказване подкрепа на нуждаещите се**

Мярката предвижда дейности по 1) подпомагане с пакети хранителни продукти и хигиенни материали; 2) топъл обяд; 3) пакети за новородени деца; 4) детска кухня; 5) патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания; 4) „асистентска подкрепа“ – почасово-мобилни интегрирани здравно-социални услуги.

През отчетната година, по проект „Топъл обяд за община Перушица в условията на пандемия от COVID – 19“ е предоставена услуга (топъл обяд) на 80 потребителя, ежедневно между месец юни и септември (включително). От 11.11.2022 г. по проект „Топъл обяд в Перушица“ още 80 потребителя са получавали всеки ден топъл обяд. В рамките на Асистентска подкрепа, през 2022 са обслужени общо 16 потребителя от 5 социални асистенти.

- **Мярка 3.4 цели превенция на здравето и здравната култура**

Мярката предвижда извършването на дейности за 1) превеждане на кампании за утвърждаване на здравословния начин на живот и повишаване сексуалната култура с фокус върху малцинствени групи; 2) осигуряване на мобилни екипи за извършване на профилактични прегледи и изследвания на възрастни и трудноподвижни лица; 3) организиране на масова кампания за очни прегледи в училищата.

През 2022 година в община Перушица е назначен здравен медиатор, който ежесечно провежда консултации и беседи с лица от ромски етнос относно здравословен начин на живот и хранене, сексуално и репродуктивно здраве, семейно планиране и други образователни теми.

- **Мярка 3.5 цели да окаже подкрепа за интеграция на маргинализирани общности**

Мярката включва дейности, които са насочени към 1) прилагане на модерни подходи за обучение и мотивация; 2) изготвяне на училищни програми за превенция на ранното напускане на училище; 3) обогатяване на формите на интеркултурно образование; 4) провеждане на специализирани обучения за учители; 5) осигуряване на възможности за стаж на местни младежи; 6) организиране на кампании за толерантност и намаляване на агресията.

През 2022 година е постигнато съгласие за финализиране на процедурата по влизане в сила на Подробен устройствен План за регулация и застрояване на квартал „Запад“, намиращ се в град Перушица. Съгласието е утвърдено с Решение № 63, взето с Протокол № 5 от 30.06.2022 год. на Обс Перушица.

Създадени са по-добри условия за най-малките представители на маргинализираните общности. Въведена в експлоатация е „Детска площадка в квартал “Запад“, намираща се в УПИ VI-501.9838, кв.127“ с ЗП= 205 кв. м, РЗП =205 кв. м. Площадката е изградена по проект **„Изграждане на детска площадка за отдих и забавление на децата и обществото в гр. Перушица, кв. „Запад“**, който се реализира съвместно от ЕС, Съвета на Европа и програма РОМАКТ.

Образователните институции на територията на Община Перушица - ДГ „Радост“, ДГ „Тракийче“, ОУ „Петър Бонев“ и ПГЛВ „Христо Ботев“ активно са работили за прилагане на модерни подходи за обучение, както и за мотивация на деца, ученици и младежи, особено от ромската общност. В тази връзка, администрацията, децата в детските градини и учениците в училищата са взели участие в множество национални програми и проекти към Министерство на образованието и науката, посредством които е модернизиран подхода на обучение, но също така базата, учебните средства и пособия. Учителите са подобрили своята квалификация.

В детските градини и училища е била осигурявана приобщаваща среда за децата и учениците, за които българския език не е майчин. Нещо повече, те са били включени в допълнителни обучения по български език. Останалите ученици, които също са имали затруднения по учебни предмети са били включвани в консултации по съответния предмет. През 2022 г. ОУ „Петър Бонев“ участва в **Национална програма „ Иновации в действие“** в рамките на два модула:

- **Модул 1 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“**, където са осъществени шест добри практики STEAM уроци с електронно съдържание в иновативните паралелки /3“а“; 5“а“;7“а“/ по Български език и литература, Математика, Английски език, География и икономика, Човекът и природата и Час на класа.
- **Модул 4 „Осигуряване на финансови средства за материали, учебни средства и пособия за прилагане на иновативни методи на преподаване“.**

В обучението на учениците от ПГЛВ „Христо Ботев“ са използвани иновативни и интерактивни методи на обучение включително работа с електронни източници и ресурси и работа по проекти за обмяна на опит и квалификации. В тази връзка е осъществен връзка с бизнеса и работодатели. В Деня на отворените врати в ОУ „Петър Бонев“ са проведени открити уроци в различни класове, на които са присъствали родители, учители и представители на общинската администрация.

През отчетната година са **изготвени училищни програми за превенция на ранното напускане на училище**. Във всички образователни институции на територията на община Перушица действат - Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи и Програма за превенция на ранното напускане на детската градина или на училището.

Като допълнителна превенция, действа и Екип за обхват на деца и ученици, които подлежат на задължително предучилищно и училищно обучение. Екипът включва по двама представители от всяка детска градина и училище, представител на „Дирекция социално подпомагане“, представител на „Полицията“, представител на общината и експерт от Регионално управление на образование - Пловдив, който е и ръководител на Екипа за обхват. Тези екипи извършват ежемесечни, понякога и ежеседмични физически посещения на адрес/обходи/, в зависимост от случая, на всички деца, застрашени от отпадане от образователната система. В помощ на тези екипи активно се включват и здравен медиатор, който е от ромската общност, образователни

медиатори /в ДГ „Тракийче“ и ОУ „П. Бонев“/, както и психолог/ В ОУ „П. Бонев“/ и педагогически съветник / В ПГЛВ „Христо Ботев“/.

През отчетната 2022 година са **обогатени формите на интеркултурно образование**. В ОУ „Петър Бонев“ и ПГЛВ „Христо Ботев“ обогатяването на формите е подпомогнало процеса на пълноценна интеграция на учениците от уязвимите групи, като са положени усилия за съхраняване и развитие на културната им идентичност и превръщането на етнокултурното многообразие в източник на взаимно уважение, опознаване и толерантност. Педагогическият персонал е приложил в учебния процес през 2022 интерактивни форми на обучение в мултикултурна среда, чрез които учениците са придобили знания и умения за културната самобитност и малцинствата. Учителите също са преминали обучение за работа в интеркултурна среда, иновативни методи или по специалността с цел повишаване на качеството на работа им.

Двете училища - ОУ „П. Бонев“ и ПГЛВ „Христо Ботев“ участват през 2022г. в **Национална програма „Заедно в изкуствата и в спорта“** на МОН, която е обхванала три възрастови групи – от 1ви до 4ти клас, 5ти до 7ми клас и 8ми до 12ти клас. Училищата са получили средства по двата модула (спорт и изкуство), както следва:

- ОУ „П. Бонев“ – модул „Спорт“ (15,550 лв.), модул изкуство (15,802 лв.)
- ПГЛВ „ Христо Ботев“ модул „Спорт“ (7,790 лв.), модул „Изкуство“ (8,769 лв.)

Участието на училищата в програмата през 2022 е допринесло за:

- Осигуряване условия за личностно развитие на учениците чрез екипно взаимодействие при участието и изявата им в колективни спортове и изкуства, насочени към стимулиране на техните интереси, способности и компетентности;
- Засилване на интереса на учениците за участие в групи/отбори за колективни спортове и изкуства и за изяви в областта на танцовото, музикалното и театралното изкуство, както и в областта на спорта;
- Насърчаване работата в екип и подобряване социалните взаимодействия на учениците;
- Изграждане на умения за отговорно и дисциплинирано поведение и за самоконтрол в учениците;
- Повишаване на музикалната, танцовата и театралната култура на подрастващите и насърчаване съхраняването и утвърждаването на културните ценности
- Стимулиране на интереса на учениците към богатото музикално, танцово и театрално наследство, както и към колективните спортове;
- Развитие спортните способности на учениците и изграждане на умения за здравословен начин на живот.

През отчетната 2022 г. са **проведени специализирани обучения за учители** въз основа на плана за вътрешна и външна квалификация на педагогическите специалисти. Учителите на територията на община Перушица са участвали в обучения на следните теми:

- „Алтернативи по пътя на грамотността“;
- „Проектното обучение по технологии и предприемачество в начален етап като иновативна образователна технология“;
- „Най-новите информационни технологии в процеса на обучение“;
- „Преодоляване на затрудненията при обучение от разстояние. Успешно преминаване от обучение във физическа среда към обучение от разстояние в електронна среда и обратно“;
- Уебинар “ Как да намираме и задържаме мотивирани учители“;

- „Формиране на компетентности, свързани с гражданското, здравното и екологичното образование в детската градина“;
- „Работа в мултикултурна образователна среда“;
- "Провеждане на дейности по превенция на насилието и недопускане на тормоз в детската градина“;
- „Прилагане на работещи образователни практики за приобщаващо образование“;
- „Работа с деца от рискови и уязвими групи“.

През отчетната 2022 г. са **осигурени възможности за стажове на местни младежи**. ПГЛВ „Христо Ботев“ отново е работил по проект „Еразъм+“, в резултат на който е осъществен обмен на опит между ученици от община Перушица и ученици от други страни, включително Италия, Испания и Португалия. Между април и май 2022 г. 8 ученика и двама учители са били на стаж в Испания, а през септември – октомври още 8 ученика са участвали в стаж с Португалия.

Също така, през 2022 г. са организирани **кампании за толерантност и намаляване на агресията** на територията на общината. С активното съдействие на МКБППМН в община Перушица в училищата са организирани различни мероприятия - **тематични изяви, дискусии и беседи, раздаване на флаери, поставяне на постери, анкети** и т.н. за повече толерантност и превенция на агресията. В ОУ „Петър Бонев“ са проведени редица събития включително:

- „Ден на розовата фланелка“;
- „Международен ден на Толерантността“;
- „Ден на християнското семейство“;
- „Седмица на бащата“;
- „Превенция на тормоза в училище“;
- „Кибер тормоз и Кибер насилие“ и др.

В ПГЛВ „Христо Ботев“ също са проведени редица мероприятия включително:

- „Агресия и тормоз“;
- „Кибер тормоз между връстници“;
- „Трафик на хора“.

В детските градини също са положени са усилия от страна на учителите да изградят чувство на толерантност.

- **„Мярка 3.7 цели да осигури качествено образование за всеки ученик**

Мярката включва дейности свързани с насърчаване 1) заниманията по интереси за стимулиране на развитието на личностни качества, социални и творчески умения; 2) интеркултурното и екологично образование; 3) провеждане на скрининг на детското развитие от квалифицирани логопеди и психолози; 4) индивидуална и групова работа при установени затруднения в усвояването на учебния материал и установяване на специфични потребности; 5) оборудване и обзавеждане на ресурсни кабинети; 6) насърчаване на между училищния обмен и мобилността на ученици и учители; 7) разработване индивидуални учебни планове и програми; 8) осигуряване училищен превоз за децата от квартал Запад до образователните институции – училище и детска градина.

През отчетната 2022 г. е предоставена подкрепа за насърчаване **заниманията по интереси за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения**. Приет е Годишен

план на дейностите за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците на територията на общината. Планът е приет с Решение на ОбС Перущица от 25.08.2022.

През отчетния период, образователните институции са работили активно в предоставяне обща и допълнителна подкрепа, насочена към личностното развитие на деца и ученици. Учениците в ОУ „Петър Бонев“ са взели участие в спортни и Арт фестивали през изминалата година, като част от тях са:

- Националният конкурс на тема „Автентични български носии от раклата на Баба!“;
- I Национален онлайн конкурс „Никулден у дома“;
- Ученически арт конкурс по случай Европейската седмица за намаляване на отпадъците;
- Конкурс „Златна есен“ организиран от Читалище Пробуда Ковачите;
- Конкурс „Нашето Черно море“ на Център за подкрепа и личностно развитие - град Балчик;
- „Вълшебството на сезоните“, организиран от Астрономическа обсерватория („Младежки център – Хасково“).

Отделно, учениците от иновативна паралелка 6 „а“ клас са взели участие в конкурс, организиран от Сдружение с Нестопанска Цел „Зелени Балкани“ на тема „Нарисувай ми делфин“. Учениците са участвали в конкурса с дигитални творби. През 2022 са организирани редица спортни събития, включително:

- Спортни празници (март и май месец 2022, всички ученици от 1ви до 7ми клас);
- Турнир по Тенис на маса (април месец 2022, 50 ученици от всички класове);
- Състезание „Лъвски скок“ (февруари месец 2022, всички ученици от 1ви до 7ми клас);
- Турнир по волейбол (50 ученици от всички класове);
- Баскетболен турнир (25 ученици от всички класове);
- Олимпиада по ФВС (12 ученици от всички класове);
- Европейски ден на спорта (всички ученици от 1ми до 7ми клас);
- Европейска седмица на баскетбола (90 ученици от всички класове).

Проведени са следните училищни изложби:

- Любим литературен герой;
- Народни будители;
- Коледа и Нова година;
- Важни дати, събития и имена от революционното минало (Васил Левски, Христо Ботев);
- Изложба за патронния празник на тема Петър Бонев;
- Великденска изложба;
- Изложба по случай 24 май и изработване на украса.

Насърчено е участието на учениците във външни конкурси и изложби, сред които:

- Олимпиада „Лаборатория за изкуство“;
- Национален конкурс „С очите си видях бедата“;
- Конкурс „Илюстрация по произведение на Елин Пелин“;
- Конкурс „Шарено петле“;
- Конкурс „Да уловиш мига“;
- Конкурс „Алеко Константинов“;
- Конкурс „Пейо Яворов“;
- Олимпиада „Кингс“.

- Конкурс за детска рисунка „Коледно настроение“ (конкурс в начален етап);
- Конкурс за детска рисунка „Моето семейство“ (конкурс в начален етап);
- Конкурс за детска рисунка „Коледна магия“ (конкурс в начален етап);
- Конкурс за детска рисунка „Морето – моето вдъхновение“ (конкурс в начален етап);
- Конкурс за детска рисунка „Коледа пристига“ (конкурс в начален етап);
- Конкурс за детска рисунка „Домашното огнище“ (конкурс в начален етап).

Деца от ДГ „Радост“ са включени в допълнителни дейности - английски език и танци. Проведени са „мартенска работилничка“ и изложба „Великденско чудо“. Периодично са гостували външни театри с разнообразни постановки. Осъществени са два вътрешни спортни празника.

В ДГ „Тракийче“ са планирани и организирани следните празници и развлечения:

- Първи учебен ден;
- Посрещане и изпращане на Есента;
- Ден на Християнското семейство;
- Посрещане на Дядо Коледа;
- Коледуване;
- Бабин ден;
- Отбелязване деня на Левски и Ботев;
- Баба Марта;
- Тържествено честване на 3 март;
- Отбелязване на 8 март ден;
- Първа пролет;
- Посрещане на първите щъркели в града;
- Лазаруване;
- Отбелязване на деня на Светите братя Кирил и Методи;
- Отбелязване на 9 май;
- Отбелязване деня на детето и др.

Деца от ДГ „Тракийче“ са взели участие в различни мероприятия, спортни празници, посетили са театрални постановки, различни обществени обекти в града, участвали са в изработването на различни предмети и базари.

В ПГЛВ „Христо Ботев“ също са осъществени занимания по интереси, свързани с народни обичаи, традиции, култура и спорт.

През отчетната 2022 г. са предприети действия по насърчаване **интеркултурното и екологично образование**. В програмата, предназначена за предучилищна възраст са обособени теми, в които се акцентира върху интеркултурното и екологично образование. То е широко застъпено по всички образователни направления в детските градини на територията на община Перушица.

В ОУ „Петър Бонев“ е формиран клуб по Екологично образование - „Екопатрул“, а в часовете по природонаучните предмети учениците са изработвали еко проекти, използвайки еко материали, за които са организирани и изложби, свързани с биоразнообразието на община Перушица. Също така, през отчетната година е подкрепено усвояването на зелени методи като рециклиране и био-кръговрат.

В ПГЛВ „Христо Ботев“ са проведени беседи на тема опазване на околната среда и въздуха. Също така, са подкрепени беседи, свързани с пестене на водата, рециклиране на предмети и засаждане

на растения. През април 2022 г. всички образователни институции са организирали и провели кампания под мотото „Посади цвете и усмихни земята“. Кампаниите са осъществени по повод Деня на земята със съдействие на местната комисия за борба срещу противообществени прояви (МКБППМН). Деца и ученици са засадили общо 200 коренчета цветя.

Подкрепен е **скрининга на детското развитие от квалифицирани логопеди и психолози**, като в ДГ „Тракийче“ скрининга за ранно детско развитие на деца е провел учител от детското заведение, който е преминал специализиран курс. Такъв курс е преминал и друг учител от ДГ „Радост“, който също е работил с едно дете със СОП, за което е създаден и Екип за подкрепа на личностното развитие. Детето е получило подкрепа от логопед, психолог и ресурсен учител от РЦПППО – Пловдив, като е разработена индивидуална програма и оценка.

Подкрепени са **индивидуална и груповата работа при установени затруднения в усвояването на учебния материал и установяване на специфични потребности**. През 2022 г. всички педагогически специалисти от детските градини и училища са работили с децата и учениците, както групово така и индивидуално, особено при установяване на затруднения и проблеми. И в детските градини и в училищата са осигурени необходимите допълнителни часове (например по БЕЛ).

През отчетната година, в ОУ „Петър Бонев“ са сформирани групи по Проект „Подкрепа за успех“ за преодоляване на обучителните затруднения. В ПГЛВ „Христо Ботев“ също са осъществени консултации по всички учебни предмети, като е предоставено и допълнително обучение за най-нуждаещите се ученици – отново по проект „Подкрепа за успех“. **Разработени са индивидуални учебни планове и програми**. За учениците със СОП в ОУ „Петър Бонев“ и ПГЛВ „Христо Ботев“ са създадени индивидуални учебни планове и програми, съобразени с потребностите на съответните ученици. С учениците са работили ресурсни учители и психолози. Също така, родителите са получили консултация и са били насочени към определени специалисти при необходимост.

През изминалата година са предприети дейности по **оборудване и обзавеждане на ресурсни кабинети във всички образователни институции на територията на община Перушица**. Положени са усилия за насърчаване обмена и мобилността между ученици и учители от различни училища. За това са допринесли съвместни спортни инициативи, съвместни уроци и участия в конференции и състезания.

- **Мярка 3.8 цели модернизация на учебния процес**

Мярката включва дейности по 1) цифровизиране на учебното съдържание с отворен достъп; 2) развиване цифрови умения на всички участници в образователния процес; 3) разкриване на високотехнологични езикови кабинети и лаборатории; 4) подкрепа за дистанционно обучение; 5) изграждане на WiFi достъп Подкрепа за дистанционно обучение.

Подкрепена е **модернизацията на учебния процес** през 2022 г. Педагогическите специалисти са си взаимодействали от разстояние в електронна среда чрез електронни средства за комуникация. През 2022 педагогическите екипи в ДГ „Тракийче“ са взели решение за по-активно използване на Фейсбук групи, когато е имало необходимост от затваряне на определена възрастова група или цялата градина. В тези групи, учителите редовно са качвали учебното съдържание за дена, както и насоки към родителите, с помощта на които децата са се обучавали. Допълнителни насоки са давани на родителите и по телефона.

В ОУ „Петър Бонев“ и ПГЛВ „Христо Ботев“ са осигурени устройства за обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС) – планшети и лаптопи. Всички учители са преминали обучение за работа

в ОРЕС. Е детските градини на територията на общината е осигурен интернет достъп във всички помещения, които значително е улеснило работата на учителите през 2022 и е осигурило достъпа до множество електронни ресурси в ежедневната им работа с децата.

В ПГЛВ „Христо Ботев“ е изградена WiFi мрежа на територията на училището, която се използва свободно и активно за образователни цели. Оборудван е и компютърен кабинет. Отделно, в ОУ „Петър Бонев“ е осигурена вътрешна мрежа за ползване от учители и ученици.

- **Мярка 3.10 цели да насърчи разнообразния културен живот и възможности за изява**

Мярката включва дейности, свързани с 1) утвърждаване на традиционни читалищни дейности и търсене на нови; 2) участие на читалищните състави и индивидуални изпълнители в общински, регионални, национални и други конкурси и фестивали; 3) създаване на самодейни състави, кръжоци, клубове и други форми на художествено-творческа дейност; 4) утвърждаване на традиционните читалищни дейности и търсене на нови.

Българското читалище се възприема от обществото като културна институция, завоювала своите позиции през годините на своето съществуване и доказала, че е необходима. Заедно с това се откроява и специфичната мисия на читалището за съхранение и развитие на традиционните български ценности.

В своето вече 160-годишно съществуване Народно читалище „Просвета-1862“, гр. Перушица се е превърнало в основна клетка на културата със свое място и роля в живота на местната общност. В последните години читалището в гр. Перушица вече е не само традиционната културно-просветна организация за най-широк кръг от населението, но и институция, която отговаря на съвременните изисквания за бърз достъп до информация, за предоставяне по иновативен начин възможности за развитие творческия потенциал на населението. Особено внимание се обръща на взаимовръзката между поколенията, най-вече с оглед задоволяване потребностите на младите хора, а неговата дейност е винаги свързана с променящите се и изменящи се ценности и потребности на хората.

През 2022 са предприети действия, свързани с организацията и изпълнението на предвидените събития в ежегодния календар на читалище „Просвета – 1862“. В читалището успешно развиват своята дейност Музикална школа с класове по пиано, китара и цигулка. От началото на новия творчески сезон на 2022/2023 г. са разкрити нови форми на обучение – детска театрална студия с изучаване на актьорско майсторство, школа по рисуване, детски състав по български народни танци и детска вокална група.

Всички формации и индивидуални изпълнители са взели участие в местни празници и чествания на бележити годишнини и важни събития като национални празници, Бабин ден, Трифон Зарезан. Организирана е театрална премиера „Милионерът“ по време на XIII Арт фестивал. Организирани са летни арт академии, юбилейни спектакли, изложби на местни творци. Проведен е Родопски събор „Върховръх“ и други. Творческият литературен клуб участва в III национален видео онлайн конкурс „Съвременна интерпретация на Вапцаров стих“ – гр. Тутракан. Театралният състав е взел участие в Есенен салон на изкуствата – НЧ „Отец Паисий“ гр. Велинград. Изпълнители от детската вокална група са взели участие в III индивидуален онлайн конкурс „Коледа с песен“ – НЧ „Искра“ гр. Казанлък.

- **Мярка 3.11 цели развитие на младите хора – социалния капитал на община Перушица**

Тази мярка предвижда дейности, които са свързани с 1) развитие на младежко доброволчество; 2) поощряване и популяризиране изяви на таланти млади; 3) подкрепа за създаване на младежки неправителствени организации.

През изминалата 2022 г. са предприети действия за **поощряване изяви на таланти млади**. Това е осъществено посредством организирането на редица спортни, културни и образователни събития, които целят да насърчат най-таланти млади деца и ученици да вземат участие и извият своята дарба и знание.

ПРИОРИТЕТ 4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ ЗА ПОДОБРЕНА ЖИЗНЕНА И БИЗНЕС СРЕДА

В рамките на Приоритет 4 са включени следните мерки за изпълнение:

Мярка 4.1 Подобряване на достъпа и свързаността
Мярка 4.2. Вода за населението с по-малко загуби
Мярка 4.3 Образователна и социална инфраструктура за качествени услуги
Мярка 4.4 Подобряване на здравната инфраструктура
Мярка 4.5 Културна инфраструктура и културни паметници
Мярка 4.6 Отвеждане и пречистване на отпадни води
Мярка 4.7 По-ефективно и ефикасно управление на отпадъците
Мярка 4.8 Превенция, идентифициране, мониторинг и оценка на рисковете от бедствия на общинско ниво
Мярка 4.9 Улични мрежи и улично осветление
Мярка 4.10 Обществени зелени площи, площади и паркове
Мярка 4.11 Подобряване на спортната инфраструктура
Мярка 4.12 Повишаване на ЕЕ в жилищния сграден фонд, държавни и общински сгради за обществено обслужване (административна, културна и спортна инфраструктура)

През отчетната 2022 г. са реализирани дейности в изпълнение на следните девет мерки - 4.2, 4.3, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.10, 4.11, 4.12.

- **Мярка 4.2 цели предоставяне на вода на населението при по-малки загуби**

Мярката включва дейности и проекти 1) строителство и рехабилитация на водопроводната мрежа на град Перушица; 2) първи етап от реконструкция на водопроводната мрежа на гр. Перушица; 3) „реконструкция на водопровод по ул. „3 ти март“, ул. „Спас Гинов“, ул. „Преслав“, ул. „Цар Симеон I“ и реконструкция на канализация на ул. „Оборище“ на гр. Перушица; 4) проектиране, подмяна на водопровод и изграждане на канализация на ул. „Марица“.

През отчетната 2022 г. е входиран проект **„Строителство и рехабилитация на водопроводната мрежа на град Перушица“** за финансиране от страна на Министерството на регионалното развитие и благоустройство с вх.№08-00-313/16.03.2022 год. Проектът е на стойност 2 177 503,19 лв. с ДДС.

- **Мярка 4.3 цели развитието на по-добра образователна и социална инфраструктура за качествени услуги**

Мярка включва дейности по 1) благоустрояване на прилежащи дворни пространства в училищата и детските градини; 2) подобряване на енергийната ефективност на ОДЗ „Радост“ в УПИ I –детско заведение, от кв.46 по ПРЗ на гр. Перушица; 3) подобряване на енергийната ефективност на ОДЗ „Тракийче“ в УПИ I –детско градина, от кв.20 по ПРЗ на гр. Перушица; 4) създаване на Кризисен център; 5) основен ремонт и преустройство в „Многофункционална, обществена зала“; 6) Проектиране и изграждане на Клуб на пенсионера и хората с увреждания в непосредствена близост до Туристически информационен център; 7) основен ремонт и прилагане на мерките на ЕЕ в сградата на Младежки дом гр. Перушица.

През 2022 година е издадено Удостоверение (№1/12.05.2022) за въвеждане в експлоатация на **обект „Многофункционална обществена зала“** за фитнес на част от първи етаж в ОУ „Петър Бонев“. Проектът е финансиран от бюджета на община Перушица на стойност 69 337,61 лв.

Също така, през отчетната година е издадено Удостоверение (№2/21.06.2022) за строително–ремонтни дейности на материална база за предоставяне социални услуги в община Перушица. Удостоверението е в изпълнение на Договор за съвместна дейност №РД04-113/21.12.2021 между Фонд „Социална закрила“ към Министерството на труда и социалната политика и общината за извършване на строително-монтажни работи по **проект „Строително-ремонтни дейности на материална база за предоставяне на социални услуги в община Перушица“**, находящ се на първи етаж в ОУ „Петър Бонев“. Договорът с Фонд „Социална закрила“ е на обща стойност 103 247,76 лв. с ДДС, от които 50 000 лв. са от Фонд „Социална закрила“ и 53 247,76 лв. са собствено финансово участие на община Перушица.

- **Мярка 4.6 цели подобряване отвеждането и пречистване на отпадни води**

Мярката включва дейности по 1) изграждане Пречиствателна станция на отпадни води в УПИ I-2053 в местност „Малкото кладенче“ в землището на гр. Перушица; 2) актуализация на Довеждащ колектор до ПСОВ, Главен колектор I от 51 до края на регулацията и Главен колектор II от 48 до бул. „Иван Вазов“, гр. Перушица“; 3) доизграждане на канализационната мрежа; 4) проектиране, подмяна на водопровод и изграждане на канализация на ул. „Марица“.

През отчетната 2022 година община Перушица сключва договор с „ИВТ-ДИВЕЛЪПМЪНТ“ ЕООД за изграждане/строителство на **„Пречиствателна станция на отпадни води“** в УПИ I-2053 за **пречиствателна станция в местност „Малкото кладенче“** в землището на гр. Перушица“ на стойност 3 633 507,56 лв. с ДДС, финансиран от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда, по Договор № 15016/31.05.2022 год.

Също така, в рамките на отчетния период, е сключен договор между общината и ДЗЗД „Еврострой Партньори 2022“ за изграждане/строителство на проект **“Актуализация на Довеждащ колектор до ПСОВ, Главен колектор I от 51 до края на регулацията и Главен колектор II от 48 до бул. “Иван Вазов”, град Перушица**“ на стойност 1 908 762,52 лв. с ДДС, финансиран от Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда.

Открита е и строителна площадка, съгласно Разрешение за строеж №17/01.07.2021 год. за обект: **“Реконструкция на съществуващ водопровод Е Ф80 и нова улична канализация по ул. “Марица”, гр. Перушица.** Договорите по изпълнение на строително-монтажни дейности и доставка на тръби и други части са сключени през изминалата 2021 година, но продължават да се изпълняват и през 2022 година.

- **Мярка 4.7 е цели създаването на по-ефективно и ефикасно управление на отпадъците на територията на община Перушица.**

Мярката е насочена към изпълнение на следните дейности 1) регулярна подмяна на съдовете за смет; 2) разширяване обхвата на разделно събиране (вкл. пилотно въвеждане разделно събиране „от врата на врата“); 3) изграждане съвместна площадка със съседни общини за строителни отпадъци, както и инсталация за рециклирането им; 4) провеждане информационна кампания и обучение за изграждане умения за компостиране биоразградими отпадъци; 5) проектиране и изграждане компостираща инсталация за разделно зелени и/или биоразградими отпадъци на територията на община Кричим (генерирани от община Кричим и Перушица), както и осигуряване необходимото оборудване на съоръжения и техника за разделно събиране на този вид отпадъци; 6) премахване на незаконни сметища; 7) закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци; 8) изграждане на нови еко кътове за разделно събиране на отпадъци, както и 9) внедряване на интелигентна система за отчитане на отпадъците с цел стимулиране на разделното събиране и контрол на сметосъбирането и сметоизвозването.

През отчетната 2022 година община Перушица извършва **регулярна подмяна на съдовете за смет.** Закупени и раздадени на еднофамилните къщи са 360 броя пластмасови кофи за битови отпадъци (240 литра).

Извършени са дейности по **премахване на незаконни сметища.** Съгласно предписание на РИОСВ-Пловдив ежегодно се вземат мерки за почистване и недопускане наличие на нерегламентирани сметища, включително и речни легла и прилежащи територии. През 2022 г. са почистени три броя незаконни сметища по сигнал на „Зелен телефон“ от РИОСВ-Пловдив, намиращи се:

- Западната част на кв. Запад, по протежение на „Главен напоителен канал“.
- По черен полски път, местност „Пенова круша“, северозападно от кв. Запад на площ около 100-200 кв.м. отпадъци от смесено-битов характер, неравномерно разпръснати на купчини. Поставен е контейнер тип „лодка“ за събиране на битовите отпадъци, който се обслужва веднъж седмично от фирма КМД ЕООД, с която общината има сключен договор.

През отчетната 2022, по проект **„Проектиране и изграждане на територията на община Кричим на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от община Кричим и община Перушица“** е доставено необходимото мобилно оборудване, вкл. мобилна машина за раздробяване на дървесни отпадъци и хомогенизиране, челен товарач, пресевна машина за компост, компактна преносима лаборатория за изпитване качеството на компоста и специализиран автомобил за събиране на зелени отпадъци. Въведена в експлоатация е компостиращата инсталация за зелени и/или биоразградими отпадъци в ПИ

39921.301.2, местност „Сух дол“ (община Кричим). Въвеждането в експлоатация е резултат на Разрешение №ДК-07-ПД-323/17.10.2022 год. издадено от началник на РДНСК Пловдив.

- **Мярка 4.8 цели изграждане на система за превенция, идентифициране, мониторинг и оценка на рисковете от бедствия на общинско ниво**

Мярката е насочена към 1) залесяване на неземеделски земи; 2) укрепване на бреговата ивица на реката; 3) почистване от растителност и отпадъци в речните корита; 4) актуализация на база данни за рискови зони, изграждане на системи за ранно предупреждение на рискови аварии.

През отчетната 2022 г. е извършено **почистване на растителност и отпадъци в речните корита**. Извършен е обход на р. Перущинска за определяна на участъците с намалена проводимост и предприемане на действия по постоянна защита от вредно въздействие на водите и осигуряване проводимостта на речните легла, съгласно изискванията на чл. 140, ал. 4 от Закона за водите.

Във връзка с предоставена информация с писмо с вх. № КД-05-1530/86/28.09.2022г. от кмета на община Перущица е извършена съвместна проверка на място с експерти от Басейнова дирекция – ИБР на воден обект – река, преминаваща в регулацията на град Перущица. При проверката е установено, че речното легло е обрасло с множество храстова и дървесна растителност, която нарушава нормалната проводимост на водния обект. Приблизителната дължина на участъка, който трябва да се почисти е около 1,4 км. Дадено е предписание в срок до 10.06.2023г. да се извърши почистване в обследвания участък.

Предприети са действия за изпълнение на предписанието. С писмо изх. № ЕЗ-637/20.12.2022г. до Басейнова дирекция е изпратена информация за констатирани участъци с нарушена проводимост извън границите на урбанизираната територия на община Перущица и включването им в **Областната програма за планово почистване на речните участъци за 2023г.**, на основание чл. 140, ал.3 от Закона за водите.

През изминалата 2022 година е приет и **План за защита при бедствия на община Перущица**, утвърден от кмета на общината и съгласуван с областния управител на област Пловдив и Председател на областния съвет за намаляване на риска от бедствия. Планът е приет с Решение №92, взето с Протокол №8 от 24.11.2022 на Общински съвет.

- **Мярка 4.9 цели да осигури добри улични мрежи и улично осветление**

Мярката включва следните дейности 1) рехабилитация на улична мрежа; 2) рехабилитация и реконструкция на ул. Иван Вазов от регулацията на гр. Перущица до път III-8602, част от IV то класната пътна мрежа”; 3) изграждане на вело алея в градската част; 4) разширяване на видеонаблюдението; 5) изграждане фотоволтаична система на покрива на многофункционална спортна зала в гр. Перущица; 6) полагане на асфалтова настилка по улица ”Трети март”.

През 2022 година общината кандидатства с **проект “Възстановяване и рехабилитация на уличната мрежа на град Перущица”** по под-мярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020. Кандидатстването е взето с Решение №87 на ОбС Перущица. Проектът обхваща рехабилитация на 8 улици с тротоари и бордюри в град Перущица.

Пред декември 2022 г. е открита и строителна площадка за обект нов паркинг за леки автомобили в УПИ VII-1564 в съгласие с регулационния план на гр. Перущица. Откриването на строителната

площадка е съгласно Разрешение за строеж №27/08.11.2022 и Удостоверение №13/19.12.2022 год. за въвеждане в експлоатация на строеж.

- **Мярка 4.10 цели подобряване обществени зелени площи, площади и паркове**

Мярката предвижда дейности 1) основен ремонт на площад "27-ми Априлий"; 2) проектиране, обновяване и благоустрояване на кв. Запад – паркинг, зелени площи, детски и спортни площадки; 3) изграждане на еко кът в местността „Св. Никола“ (местността „Орехите“); 4) благоустрояване на прилежащи пространства и сградата на Картинна галерия-Даново училище; 5) благоустрояване на гробищния парк.

През отчетната година е сключен тристранен договор (№BG06RDNP001-19.444-0001-C01) между община Перушица, МИГ Перушица-Родопи и Държавен Фонд "Земеделие" за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализация на следния **проект "Изграждане на обществена туристическа инфраструктура – еко кът за отдих в местността „Свети Никола“**. Очакваният еко кът ще бъде изграден в землището на община Перушица. Проектът се реализира по под-мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура“ от мярка 7 от ПРСР за периода 2014-2020 от Стратегията за водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ Перушица-Родопи. След проведена процедура по ЗОП, е сключен договор № 192/08.11.2022 год. с „ИМПЕРИАЛ –ЙОНДЕР И АНИ“ ЕООД за избор на изпълнител за доставка и монтаж на парково оборудване и обзавеждане.

- **Мярка 4.11 цели подобряване на спортната инфраструктура**

Мярката включва дейности по 1) ремонт на покрива на многофункционалната спортна зала; 2) основен ремонт на "Стадион Перушица" и двата плувни басейна; 3) изграждане на мини голф игрище; 4) изграждане на голф игрище. (Изграждане на голф игрище с 18 дупки в поземлен имот в местността "Горката" на площ от 5 300 кв. м); 5) изграждане на две спортни площадки на открито – за баскетбол и футбол; 6) разкриване на фитнеси на открито; 7) ремонт и оборудване на помещение в имота в ОУ "Петър Бонев" за многофункционална спортна зала за фитнес.

През изминалата година е издадено Разрешение за строеж №21/18.08.2022 за обект: „**Площадка скейтборд в северозападната част** на ПИ №55909.501.386, УПИ I за СПТУ, кв.34 (ПГЛВ-Христо Ботев) по плана на град Перушица. Проведена е процедура по ЗОП и е сключен договор № 196/11.11.2022 с „Професионалист-777“ ООД на стойност 237 972,82 лв. с ДДС. Пред декември 2022 е открита и строителна площадка за изграждането на скейтборд площадката.

- **Мярка 4.12 цели повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) в жилищния сграден фонд, държавни и общински сгради за обществено обслужване (административна, културна и спортна инфраструктура)**

Мярката включва дейности по 1) обследване на ЕЕ на административна, културна и спортна инфраструктура, 2) извеждане технически паспорти на сградите общинска собственост, 3) дейности за СМР за ЕЕ и ВЕИ, 4) внедряване на мерки за ЕЕ и близко до нулевото потребление, т.е. енергийна независимост на сградата на ОПБО.

През 2022 г. е приета с Решение №77, взето с Протокол №6 от 25.08.2022 год. на ОбС Перушица **Дългосрочна програма за насърчаване използване на енергия от възобновяеми източници и биогорива с период на действие 2023-2032 година**, като продължение на досегашните действия на общината в тази област, която ще спомогне за постигане на целите и приоритетите, заложиени в стратегическите и програмни документи за развитието на общината и региона.

Дългосрочната програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Перушица е разработена на основание залегналото в чл.10 ал.1 и ал.2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) задължение на кметовете на общини да разработват дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива. **Програмата е приета с Решение №77, взето с Протокол №6 от 25.08.2022 г.**

ПРИОРИТЕТ 5. МЕСТЕН КАПАЦИТЕТ ЗА РАЗВИТИЕ

Приоритет 5 е насочен към реализирането на следните мерки:

През 2022 г. са предприети действия по изпълнение на две от общо шест мерки към Приоритет 5.

- **Мярка 5.5 цели да развитие трансграничното сътрудничество на територията на община Перушица**

Мярката включва дейности за побратимяване с органи на местната власт от други страни, както и реализиране на транснационални проекти за обмяна на опит, по-добро, ефективно и ефикасно управление на местно ниво.

През отчетната 2022 г. общината започва реализацията на **съвместен проект с община Кричим** с фокус изграждане компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от общините Кричим и Перушица, вкл. осигуряване на необходимото оборудване и съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци. Компостиращата инсталация е изградена на територията на община Кричим.

Компостиращата инсталация ще допринесе за намаляване на количествата на депонираните отпадъци, което от своя страна ще доведе до намаляване разходите на общините за отчисления на всеки тон отпадък по Закона за отпадъците. А отчисленията са значителен дял в план сметката за битови отпадъци, която се приема от Общинските съвети в края на всяка година.

- **Мярка 5.6 цели да подобри стратегическото планиране и изпълнение на местни политики**

Мярката предвижда следните дейности 1) разработване на нови стратегически документи; 2) прилагане подхода WOMP и разработване на Стратегия за водено от обществото от местно развитие, съвместно със съседните общини; 3) прилагане практики за мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на политики.

В изпълнение на тази мярка са предприети следните действия. Извършен е **мониторинг на системата за финансово управление и контрол (СФУК) на община Перушица** с цел подобряване целесъобразното и прозрачно разходване публични средства при планирането и изпълнението на местни политики. Извършеният мониторинг е обхванал задълбочен преглед на системата относно функционирането на процесите, състоянието, ефективността и ефикасността на превантивните и коригиращи действия, както и във връзка с констатации и действия, предприети при извършени одити, проверки и други.

VII. Действия предприети от община Перушица с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнение на ПИРО 2021-2027

1. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ПИРО, като и мерки за преодоляване на тези проблеми

Изпълнението на ПИРО на община Перушица през 2022 г. отново е повлияно от редица вътрешни и външни фактори – извън контрола на общината. Те са имали директно и косвено влияние върху изпълнението на плана и постигането на неговите резултати:

- Войната на Русия в Украйна породи напрежение и задълбочи политическото разделение, което се и продължава да се отразява на всички нива в държавата, включително и местно. Войната оказва силно въздействие върху пазарите на енергия и храни. Много сектори от бизнеса търпят и в момента сериозни финансови загуби и не развиват нормално своята дейност.
- Сериозна политическа криза доведе до поредни извънредни избори и невъзможност за съставяне на редовно правителство. Изминалата година бе съпроводена от политически скандали, липса на консенсус по стратегически политически и управленски проблеми, изискващи навременни и бързи действия. Политическите и управленски трусове оказаха влияние на общините и възможността им да планират и изпълняват публични политики, както и да предоставят адекватни публични услуги.
- Европа все още се справя с последиците от COVID-19. Нарушените вериги за доставка в глобален мащаб доведоха до повишаване на инфлацията. Общините в страната все още се справят с проблеми в ключови публични сфери – като здравеопазване, образование и социални дейности.
- Планът за възстановяване и устойчивост не е одобрен и през 2022 година. Още една година, през която общините не са могли да се възползват от предвидените средства за тях по него. Забавеното одобрение на оперативните програми и реалното отпускане на средства по тях също е оказало негативно влияние върху общините и хората, живеещи на тяхна територия да финансират своите дейности.

Част от проблемите, които оказват влияние върху отчитане резултатите от изпълнението на ПИРО са:

- Липса на актуална статистическа информация за част от индикаторите, включително и такава от други достоверни източници (официални анализи, изследвания, проучвания и т.н.), поради което не могат да бъдат отчетени;
- Системата за отчитане изпълнението на проекти на национално ниво не дава възможност за набиране на необходимата информация за проекти, реализирани от НПО и стопански субекти на територията на общината.

2. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ПИРО

Съгласно ЗРР и Правилника за неговото прилагане, кметът на общината и общинският съвет следва да осигурят информация и публичност по изпълнението на плана за интегрирано развитие в съответствие със своите компетенции.

Ключова цел на действията по прилагане на принципите за информация, публичност и партньорство е да се гарантира прозрачността и да се информират заинтересованите страни и участниците за процеса на формиране и прилагане на местната политика, възможностите за постигане на устойчиво развитие, очакваните резултати и ползи за местната общност, като цяло. Главна цел е и мотивирането на заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Мерките за осигуряване на информация и публичност по отношение на изпълнението на ПИРО за 2022 се осигуряват чрез популяризиране политиката на социално-икономическо развитие на общината, и по-широката публичност на изпълняваните политики /програми, стратегии, проекти и дейности/ с обществено значим интерес се осигуряват чрез:

- Публикуване ПИРО на община Перушица 2021-2027 на интернет страницата на общината;
- Актуализиране информацията на интернет страницата на общината относно актуалните местни политики и изпълнение на ПИРО чрез публикуване стратегически документи, вкл. и такива на етап разработване/обсъждане; актуални проекти и дейности, които предстои или се изпълняват към момента;
- Активно информиране на гражданите относно решения на местния парламент, проекти и предстоящи дейности и инициативи чрез личния профил на кмета на община Перушица в социалните мрежи;
- Повишаване публичността сред гражданите на изпълнението на ПИРО чрез публикуване покани за обществени обсъждания.

3. Мерки за постигане на необходимото съответствие на ПИРО на секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпили промени

Анализът на изпълнението на мерките и дейностите на ПИРО на община Перушица през 2022 г. показва, че е налице съответствие със секторните политики, планове и програми, които действат

на територията на общината. За постигане съответствие на ПИРО със секторни политики, планове и програми, община Перушица предприема следния подход:

- Предприема коригиращи действия по предложение на заинтересованите страни;
- Разглеждане на предложения от заинтересованите страни в постоянните комисии на Общинския съвет и внасяне на предложения за решения от ОбС;
- Актуализира приетите от Обс наредби, стратегии, концепции, програми, планове и др. в съответствие с целете и мерките предвидени в ПИРО.

За по-нататъшното подобряване работата по координацията със секторните политики, планове и програми, е необходимо да се направи преглед и се изготвят и/или актуализират документите (стратегии, програми, планове, наредби, правила), които са свързани с прилагането, изпълнението и отчитането на отделните секторни политики, които са в правомощията на органите на местно самоуправление.

Също така, необходимо е и по отношение на секторните политики да се прилага механизъм на мониторинг, контрол и отчитане на резултатите от изпълнението им, като тези резултати намират отражение и при годишното отчитане на изпълнението на ПИРО за останалия срок от действието му.

4. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Основните партньори в изпълнението и наблюдението на ПИРО са общинската администрация, представители на различни държавни институции на територията на общината, образователни, социални и културни институции, представители на бизнеса и неправителствените организации. Потенциални партньори на община Перушица са и останалите общини от ареала на област Пловдив. През 2022 г. общината е реализирала партньорство с община Кричим в изпълнение на проект:

„Проектиране и изграждане на територията на община Кричим компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от община Кричим и община Перушица, включително осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци“

През 2022 г. община Перушица е следвала принципа на партньорство и безпристрастност при организиране и провеждане своите заседания и в процеса на вземане на решения. Партньорите на общината са били информирани своевременно на интернет страницата на общината.

VIII. Изпълнение на проекти допринасящи за постигане на целите и приоритетите на ПИРО и на областната стратегия за развитие

През отчетната 2022 година община Перушица е била/към момента е бенефициент по следните проекти, финансирани със средства на Европейски средства:

Наименование на проекта: "Реконструкция на площадно пространство с автобусни спирки на бул. „Иван Вазов“, ул. „П. Бонев“, ул. „Д. Малинчев“, ул. „Проф. К. Гълъбов“, ул. „Цар Симеон I“ и ул. „Крайречна“ в гр. Перушица"

Процедура: BG06RDNP001-19.234 МИГ Перушица-Родопи Подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от ПРСР за периода 2014 – 2020 г.

Дата на стартиране: 10.02.2021

Дата на приключване: 10.02.2024

Кратко описание: Проектът предвижда реконструкция на площадно пространство и доставка на два броя спирки за нуждите на градския транспорт, които се намират пред автогарата и участъка от бул. „Иван Вазов“ до входа на централната градина. Площадното пространство представлява точка на застъпване на третокласен републикански път и четвъртокласен общински. Част от пространството служи за паркиране на МПС и за автогара, тъй като на него са разположени автобусни спирки за връзка с другите населени места. В рамките на проекта ще бъдат направени нови бордюри и тротоари, остров за чакащи пътници върху площадното пространство, фрезозане на съществуващата настилка и преасфалтиране и нанасяне на улична маркировка.

Наименование на проекта: „Рехабилитация на улична мрежа в град Перушица“

Процедура: BG06RDNP001-7.001 Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-7.001 Улици „Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръжения и принадлежностите към тях“ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г.

Дата на стартиране: 05.10.2021

Дата на приключване: 15.09.2023

Кратко описание на проекта: Проектът предвижда рехабилитация на десет улици в град Перушица. Състоянието на тяхната пътна настилка е лошо. Повърхността е деформирана със слягания по места. Реализирането на проекта ще допринесе за подобряване качеството на инфраструктурата и жизнената среда, съгласно приоритетите и правомощията на общината.

Наименование на проекта: „Изграждане на обществена туристическа инфраструктура- еко кът за отдих в местността "Свети Никола" в землището на община Перушица в ПИ № 55909.323.76, кв.65, гр. Перушица“

Процедура: BG06RDNP001-19.444 МИГ Перушица-Родопи Подмярка 7.5. „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура“ от мярка 7 на ПРСР 2014-2020 г.

Дата на стартиране: 23.05.2022

Дата на приключване: 23.05.2024

Кратко описание на проекта: Проектното предложение предвижда изграждане на туристическа инфраструктура -еко кът за отдих в местността "Свети Никола" в землището на община Перушица. Проектът има за цел да подобри условията за отдих и рекреация в района. В рамките на проекта се предвиждат следните дейности:

- санитарна сеч на поземления имот;
- обособяване на вход/изход за поземления имот;
- поставяне на 2 броя информационни табели, оказващи флората и фауната в региона;

- монтиране на соларни лампи;
- монтиране на видеонаблюдение;
- обособяване на пет самостоятелни къта за рекреация, всеки кът включва беседка за девет човека и барбекю;
- поставяне на 10 броя пейки с облегалки;
- поставяне на 1 брой тенис на маса от бетон;
- обособяване на място за преместваема сцена за провеждане на мероприятия.

Наименование на проекта: „Топъл обяд за община Перущица в условията на пандемия от COVID-19“

Процедура: BG05FMOP001-5.001 „3.1 - Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19“

Дата на стартиране: 01.06.2022

Дата на приключване: 30.09.2022

Кратко описание на проекта: Целта на проектното предложение е да допринесе за редуциране на броя живеещи в бедност, чрез осигуряване на храна за засегнатите в най-висока степен хора от пандемията COVID-19 и последиците от нея чрез предоставяне топъл обяд. Целеви групите са лица без или с ниски доходи, които попадат под линията на бедност, хора в затруднение поради влошената икономическа обстановка, хора, които поради възрастта си и налични увреждания са в по-висок риск от заразяване и неблагоприятно протичане на инфекцията; лица поставени под карантина - без доходи или с ниски доходи под линията на бедност и без близки, които да им окажат подкрепа и лица, обект на социално подпомагане, за които е установена нужда от допълнителна подкрепа и в условията на извънредна епидемична обстановка, са в невъзможност да задоволят основните си жизнени потребности. Обхванати са 80 потребители от общината в рамките на 4 месеца.

Наименование на проекта: „Топъл обяд в Перущица“

Процедура: BG05SFPR003-1.001 Топъл обяд

Дата на стартиране: 11.11.2022

Дата на приключване: 30.09.2025

Кратко описание на проекта: Целта на проекта е да продължи да осигурява подкрепа за преодоляване на лишения от храна и основни материали и да осигури нормални условия за живот на хора, които живеят в крайна бедност, изпитват тежки материални лишения и живеят в социална изолация. Топлият обяд ще се предоставя от 11.11. 2022 г., като ще бъдат обхванати до 80 потребителя от общината в рамките на 35 месеца до 30.09.2025 г. в работни дни от месеците. От екип определен със заповед на кмета, разписани правила за подбор и информация от ДСП Стамболийски, Комисия за подбор ще определи потребителите.

Ще бъдат включени лица и семейства без или с ниски доходи, пенсионери и самотноживеещи хора, които са с ниски доходи и не могат да се издържат с тях и са останали без подкрепа от роднини, лица, обект на социално подпомагане, които не могат да задоволят основните си жизнени потребности и са с установена нужда от допълнителна подкрепа, лица с трайни увреждания с ниски лични доходи от пенсия и лица в затруднена и уязвима ситуация и с установена за тях нужда.

Като съпътстващи мерки ще се извършват ежедневни консултации за възможности за ползване на други социални услуги, ползване на административни общински услуги, за повишаване на

информираността за изменение на климата, за природата, разхищението на храната, за здравни и други услуги. Ще се оказва подкрепа при нужди и проблеми на потребителите от наето лице с опит по предишен проект.

Списък на проектите, в които община Перушица е участвала като Партньор през 2022 г.:

Наименование на проекта: „Проектиране и изграждане на територията на община Кричим компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от община Кричим и община Перушица, включително осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци“

Процедура: BG16M1OP002-2.005 Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци

Дата на стартиране: 11.06.2020

Дата на приключване: 24.01.2023

Кратко описание на проекта: Общините Кричим и Перушица си партнират за изграждане на компостираща инсталация за зелени/градински и дървесни отпадъци, находяща се в местност „Сух дол“, град Кричим, в която да се обработват генерираните зелени отпадъци от населението и обществените паркове на територията на двете общини. Обработването на зеления отпадък е с цел производство висококачествен продукт "компост". Инсталацията е проектирана с капацитет 2 300 т/г. Предвижда се събирането на зеления отпадък да се извършва разделно и по график. Зеленият отпадък ще бъде събиран при източника на образуването му, като домакинствата ще го оставят отстрани до т.нар. "сива кофа" за събиране на смесен отпадък, а зеленият отпадък от обществените площи ще бъде натрупван в единия край на обработената площ, откъдето ще се събира и извозва.

За функционирането на инсталацията е изградена съпътстваща инфраструктура - пътна връзка, която да осигурява вход-изходът към компостиращата инсталация към общински път и външно електрическо захранване. Изградена е и инсталация за открито компостиране в покрити редове с улеи и принудителна аерация със зони: контролно-пропускателна, зона за съхранение на входящия материал, зона за дробене и хомогенизиране, зона за компостиране (оформяне на купове компост), зона за пресява на продукта след интензивната фаза, зона за доузряване, зона за съхранение на готовия продукт "компост", зона за съхранение на машините и оборудването и административна сграда - битовка. Закупено е мобилно оборудване, включително камион за разделното събиране на зелените отпадъци, обслужващ единствено инсталацията, като по този начин се създава гаранция за чистотата на входящия поток зелените отпадъци.

Наименование на проекта: „Подкрепа за гражданско участие по отношение административното обслужване и качеството на административните услуги в община Перушица“

Процедура: BG05SFOP001-2.025 Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство

Дата на стартиране: 20.07.2022

Дата на приключване: 20.12.2023

Кратко описание на проекта: Основната цел на проекта е насърчаване на прозрачно и отговорно управление в община Перушица чрез подкрепа за увеличаване гражданското участие в процеса

на мониторинг, контрол на изпълнението и преформулиране на местни политики и мерки по отношение административното обслужване и качество на административните услуги в общината. Проектът цели да подобри взаимодействието между администрацията и потребителите на административни услуги, особено в частта събиране и обработка на обратна връзка, и като цяло ще се спомогне изграждането на механизъм за ефективен мониторинг и регулярна оценка от страна на гражданите и потребителите в тази сфера. Проектът предвижда следните дейности:

- провеждане проучвания във връзка с текущото състояние в общината в обхванатата сфера (в т.ч. и проучване сред потребителите на административни услуги)
- изготвен анализ за потенциала и възможностите в община Перушица за подобряване на гражданското участие в контрола и оценката на административното обслужване и качеството на административните услуги на местно ниво
- разработване на Методика за подобряване на системата за обратна връзка от потребителите на административни услуги, с прилежащата ѝ оценка на въздействието/ефекта
- изготвена официална препоръка до Общината
- проведена е цялостна информационна кампания за повишаване на осведомеността относно ползите и възможностите за гражданско участие – в т.ч. чрез брошури, информационен видеоклип, онлайн публикации, дискуссионен форум и т.н.

IX. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението

Предвид утежнения политически и икономически контекст в национален, европейски и глобален мащаб, община Перушица е предприела дейности по изпълнение на значителен брой дейности, заложи в ПИРО 2021-2027. Усилията на общината през годината са били насочени основно към подобряване социалната, образователната и комунална инфраструктура и среда, която е ключова за по-качественото предоставяне на публични услуги и задоволяване потребностите на жителите.

През 2022 г. са реализирани дейности по всички приоритети на ПИРО 2021-2027. Предприети са дейности на ниво мерки, както следва:

В изпълнение на **Приоритет 1** община Перушица е предприела действия, свързани с изпълнение на две от общо петте мерки, съставляващи приоритета, насочени към създаване на по-добра среда за бизнеса и въвеждане ресурсно ефективни и екологосъобразни практики в бизнес, който действа на територията. Предвидените дейности към двете мерки не са напълно изпълнени.

В изпълнение на **Приоритет 2** община Перушица е предприела действия, свързани с изпълнение на две от общо пет мерки, като не са изпълнени предвидените дейности по всяка мярка. Усилията са били насочени към въвеждане на иновативни подходи в културно-историческите и творчески индустрии посредством ИКТ и други иновативни решения, както и към подобряване цялостния маркетинг на общината и нейните отделни дестинации.

В изпълнение на **Приоритет 3** община Перушица е предприела действия свързани с изпълнение на девет от общо единадесет мерки, като не всички дейности са реализирани. Усилията са били насочени към подобряване социалната среда и включване на групи в риск, осигуряване подкрепа на нуждаещите се и укрепване на учебния процес. Значителни усилия са положени за създаване

на добър културен и социален живот за децата, учениците и младежите в общината посредством реализирането на множество инициативи, насочени към развитие на техния потенциал.

В изпълнение на **Приоритет 4** община Перушица е предприела действия по изпълнение на девет от общо единадесет мерки, като не са изпълнени напълно всички предвидени дейности. Усилия са били предприети за подобряване ключова публична инфраструктура – социална, културна, спортна, комуникационна, пътна и друга.

В изпълнение на **Приоритет 5** община Перушица е предприела действия по изпълнение на две от общо шест мерки, като все още има дейности, които предстои да бъдат изпълнени. Усилията са били насочени към подобряване планирането и изпълнението на местни политики, създаване и реализиране на партньорства.

Препоръки за подобряване резултатите от изпълнението и наблюдението на ПИРО 2021-2027:

- Проучване възможностите за кандидатстване на общината (краткосрочен/дългосрочен времеви аспект) по новите оперативни програми/Плана за възстановяване и устойчивост.
- Провеждане кампании сред потенциални бенефициенти (във връзка с гореизложеното) за информирането им относно предстоящи възможности за получаване на финансиране на проектни идеи.
- Търсене на партньорства сред други близки и далечни по територия общини, вкл. извън страната, бизнес и НПО организации.
- Осигуряване на ресурси чрез рисков капитал и други разнообразни източници.
- Прилагане инструмента на междуобщинско сътрудничество за предоставяне публични услуги или реализиране на по-мощни проекти, за които община Перушица няма налични средства.
- Продължаване активното популяризиране общината като туристическа дестинация;
- Проучване и внедряване на иновативни подходи и добри практики за решаване местни проблеми, вкл. на ниво МИГ извън България
- Регулярно събиране на статистически данни и информация от административните отдели в общината, бизнеса и гражданите на територията, вкл. чрез организиране на фокус групи, публични обсъждания, проучвания сред бизнеса и населението за установяване техните нагласи, проблеми и виждания по местни проблеми и планове за развитие на общината.